

μὲν ἄμεσος καὶ παραχρῆμα γνωστὴ, ἡ δὲ μεμακρυσμένη καὶ κατ' ἀρχὰς ἀπαρατήρητος. Συχνάκις ἀντιφάσκουσιν· αἱ μὲν προέρχονται ἐκ τῆς πεπερασμένης ἡμῶν γνώσεως, αἱ δὲ ἐκ τῆς αἰωνίου σοφίας. Τὸ ὑπὸ τῆς Προνοίας ὀρισμένον ἀποτέλεσμα ἐμφανίζεται μετὰ τὸ ὑπὸ τοῦ κόσμου ὡς τοιοῦτον θεωρούμενον. Ὁ Θεὸς ἐγείρεται ὀπισθεν τῶν ἀνθρώπων. Ἀρνεῖσθε ὅσον θέλετε τὴν ὑπερτάτην βουλήν, μὴ παραδέχεσθε τὴν ἐνέργειαν αὐτῆς, ἀμφισβητεῖτε περὶ τῶν λέξεων, καλεῖτε δύναμιν ἢ λογικὴν τῶν πραγμάτων, ὅπως θέλετε, ὅ,τι ὁ κοινὸς λαὸς καλεῖ Πρόνοιαν. Παρατηρεῖτε ὅμως μέχρι τέλους τὸ γεγονός, καὶ θέλετε ἰδεῖ ἐξ αὐτοῦ προκύπτον τὸ ἐναντίον τοῦ προσδοκωμένου, ὅταν τὸ γεγονός αὐτὸ δὲν ἐστηρίζετο ἀπ' ἀρχῆς ἐπὶ τῆς ἠθικῆς καὶ τῆς δικαιοσύνης.»

I. B.

Ἡ Ο. Βίκτωρ Τιτσώ, ὁ γνωστὸς συγγραφεὺς τοῦ Voyage au Pays des Millions, ἐκδίδει κατ' αὐτὰς ἐν τῷ Correspondant ἀξιολόγους ὀδοπορικὰς ἐντυπώσεις, ὑπὸ τὸν τίτλον: «Διὰ μέσου τῆς Ἀυστρίας.» Ἐκ τοῦ νέου τούτου ἔργου τοῦ εὐφυοῦς συγγραφέως ἀπεσπάρθη ἡ ἐπομένη ἀφήγησις τῆς θλιβερᾶς ὁδουσείας τοῦ ἀτυχοῦς αὐτοκράτορος τοῦ Μεξικοῦ. Ἡ Ο. Β. Τιτσώ, συνδιαλεχθεὶς διὰ μακρῶν μετὰ τινος ἐκ παιδικῆς ἡλικίας φίλου τοῦ Μαξιμιλιανου, ἐξήγαγεν ἐκ τῶν πληροφοριῶν ἃς ἔλαβε, μελέτην περὶ τοῦ σεβαστοῦ μάρτυρος τοῦ Κουερετάρο πλήρη ποιήσεως καὶ μεγαλείου.

Σ. τ. Δ.

ΑΠΟ ΜΙΡΑΜΑΡ ΕΙΣ ΚΟΥΕΡΕΤΑΡΟ¹

Τὸ Μιραμάρ ἀπέχει μίαν λεύγαν τῆς Τεργέστης, ἡ δὲ φέρουσα εἰς αὐτὸ ὁδὸς εἶναι μαγευτικὴ ἀκολουθεῖτε τὰς ἀκτὰς τῆς θαλάσσης, ἥτις ὁτὲ μὲν εἰσχωρεῖ ὁτὲ δὲ ἐξέχει ἢ καμπυλοῦται, περιβαλλομένη πάντοτε ὑπὸ λευκοῦ ἀφροῦ, ὡς τὸ ἄκρον μεγαλοπρεποῦς μανδύου ὑπὸ λευκοῦ τριχάπτου κοσμουμένου. Ὅταν ἡ θάλασσα αὕτη δὲν εἶναι ἐξηγειωμένη ὡς μάγισσα, ἔχει τι ὅμοιον πρὸς τὴν χάριν παρθένου, διότι τὰ κύματά τῆς εἶναι κυανᾶ καὶ διαυγῆ, ἡ πνοὴ τῆς δροσερᾶ, ὁ ἥχος τῆς γλυκὺς ὡς στεναγμοῦς.

Οἱ θαλάσσιοι λάροι περιίπταντο ἀτάκτως ὑπεράνω ἡμῶν καὶ μακρὰν ἐπὶ τῆς θαλάσσης διήρχοντο, ὡς φάσματα ναυαγησάντων σκαφῶν. Πλησιέστερον λέμβοι τινὲς, ἀναπεπταμένα ἔχουσαι ἐρυθρὰ ἰστία, διέκοπτον ἀποτόμως τὴν ἁρμονίαν τῶν σκιερῶν χρωματισμῶν τῆς τοποθεσίας ἐκείνης.

Πρὸς τὸ ὄρος ὑπάρχουσιν ἄπειροι ἐξοχικαὶ οἰκίαι χαριέσταται καὶ κατάλευκοι, αἵτινες μακρόθεν ἐφαίνοντο ὡς ὄμιλος γυναικῶν εὐθύμως λουομένων, διὰ μέσου δὲ τοῦ φυλλώματος τῶν πέριξ δένδρων δύναται τις νὰ θαυμάσῃ τὰς μαρμαρίνας κλίμακας τῆς εἰσόδου καὶ τὰς μεγαλοπρεπεῖς αὐτῶν προσόψεις, ἔνθα ἐπὶ τοῦ ἐξώστου πανταχόθεν ἐξαπλοῦνται τὰ ἀναρριχόμενα φυτὰ καὶ παρασκευάζουσιν εἰς τὰς χρυσᾶς μελίτσας καὶ τὰς ποικιλοχρόους χρυσακλίδας ἀληθῆ κλίμακα ἐξ ἀνθέων.

1. Πόλις τοῦ Μεξικοῦ.

Εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ, ἐπὶ ἀκρωτηρίου γραφικωτάτου, διακρίνεται τὸ μέγαρον τοῦ Μιραμάρ· οἱ ὀδοντωτοὶ πύργοι του καὶ ἡ βαρεῖα ἀρχιτεκτονικὴ του παρέχουσιν αὐτῷ τὴν σοβαρὰν καὶ ὑπερήφανον ὄψιν φρουρίου.

Ἐπειδὴ δὲ ἡ ἱστορία τοῦ μεγάρου τούτου οὐδέποτε ἐγένετο γνωστὴ καὶ ἐπληροφορήθη λεπτομερῶς τὰ κατ' αὐτὴν παρὰ τινος παιδιόθεν φίλου τοῦ Μαξιμιλιανου, εἶμαι βέβαιος ὅτι ὁ ἀναγνώστης θέλει αἰσθανθῆ ἐνδιαφέρον μανθάνων αὐτὴν.

Κατὰ τὸ 1856 ὁ νεαρὸς ἀρχιδουξ ἐναυάρχει τοῦ αὐστριακοῦ στόλου, ὅστις ὀφείλει εἰς αὐτὸν πάσας αὐτοῦ τὰς νίκας· τότε δὲν ἐσκέπτετο περὶ τοῦ Μιραμάρ, οὔτε ὑπέθετεν ὅτι ἤθελε ποτὲ γείνει διοικητὴς τῶν Λομβαρδικῶν ἐπαρχιῶν. Εἶχεν ἤδη ταξιδεύσει εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν μικρὰν Ἀσίαν, εἶχε διατρέξει τὴν Ἰσπανίαν, τὴν Πορτογαλίαν καὶ τὴν Σικελίαν, εἶχεν ἐπισκεφθῆ τὴν Ἀνατολὴν καὶ τὴν Παλαιστίνην, καὶ ἐπειδὴ ἠγάπα τὴν θάλασσαν ἐξελέξατο, ὡς οἱ θαλασσοπόροι, τόπον διαμονῆς τὴν Τεργέστην. Συχνάκις ἐν καιρῷ τρικυμίας εἰσήρχετο ἐντὸς λέμβου καὶ ῥιπτόμενος μεταξὺ τῶν κυμάτων, ἠρέσκετο μόνος νὰ ὑπερникᾷ τοὺς κινδύνους. Ἄλλ' ἡμέραν τινὰ, ὅτε ὁ ἄνεμος τῆς ἀρκτου ἔπνεε σφοδρῶς, τὸ πλοιάριόν του ἀνηρπάσθη ὡς πτερόν καὶ παρεσύρθη πέραν τοῦ Γιγνιάνου ἀκρωτηρίου. Τὴν παραλίαν ἐκείνην δὲν τὴν ἐτάραττεν ὁ ἄνεμος· τὰ ὕδατα ἦσαν ἡσυχὰ καὶ ἀκίνητα ὡς λίμνη. Ὁ Μαξιμιλιανὸς ἀποβάς εἰς τὴν ξηρὰν εὗρε τὸ μέρος τοῦτο τόσον ὠραῖον καὶ τὴν θέαν τόσον μαγευτικὴν, ὥστε ἀπεφάσισε νὰ κτίσῃ μικρὰν τινα ἀλιευτικὴν οἰκίαν καὶ ἀγοράσας τὸ γήπεδον ἤρχισε νὰ κάμῃ δοκιμὰς ἐγκλιματισμοῦ ξενικῶν φυτῶν, βέβαιος ὦν περὶ τῆς ἐκτάκτου γονιμότητος τοῦ ἐδάφους, ὅπερ ἦτο ὅλον ἐκτεθειμένον πρὸς μεσημβρίαν. Ὅτε τὸ ἐπιὸν ἔτος ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῶν Βέλγων, ἡ χρυσὴ ῥάβδος, ἣν ἐκόμισεν αὐτῷ ἡ ἡγεμονίς, μετέβαλεν ὡς διὰ μαγείας τὴν καλύβην ἐκείνην εἰς ἀνάκτορον ἄξιον βασιλείως.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ὁ Μαξιμιλιανὸς κατεγίνετο πολὺ περὶ τὴν ἀρχιτεκτονικὴν αὐτὸς συνέλαβε τὴν ἰδέαν τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ θαυμαστοῦ εὐκτηρίου οἴκου (église votive), ὅστις θεωρεῖται σήμερον ἐν τῶν κοσμημάτων τῆς Βιέννης. Ἠθέλησε λοιπὸν δι' ἰδίας χειρὸς νὰ χαράξῃ καὶ τὸ σχέδιον τοῦ Μιραμάρ. Ἄλλ' εἰ καὶ αἱ ἐργασίαι διηυθύνοντο μετὰ δραστηριότητος, τὸ 1858, ὅτε κατέλιπε τὴν Λομβαρδίαν, μόνον ἡ ἀγροτικὴ οἰκία, ἥτις ὑψοῦται ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ λοφίσκου, εἶχε περατωθῆ. Κατοικήσας ἐκεῖ μετὰ τῆς συζύγου του εὗρε τὸ ἐνδιαίτημα ἐκεῖνο τοσοῦτω μαγευτικόν, ὥστε καὶ ὅτε τὸ μέγαρον ἐπερατώθη δὲν ἠθέλησε νὰ καταλείψῃ τὴν ἀγροτικὴν οἰκίαν.

Φαντάσθητε μεγάλην ἐξοχικὴν οἰκίαν κεκαλυμμένη ἀπὸ αἰγοκλήματα καὶ ἐπὶ τῆς ὁποίας περιελίσσονται οἱ ἀνθοστόλιστοι κλάδοι τῶν κλιματῖδων, περικυκλουμένην ἀπὸ ἄλση καμλιῶν καὶ ῥοδοδαφνῶν, αἵτινες σκιαζοῦσιν αὐτὴν μυστηριωδῶς ὡς παραπετάσματα. Πόσον γλυκεῖα θὰ ἦτο ἡ ζωὴ εἰς τὸ μονῆρες ἐκεῖνο οἶκημα, ἔνθα τὰ ἄνθη διέχυνον ἀφθόνως τὴν εὐωδίαν τῶν καὶ τὰ πτηνὰ τὰ ἁρμονικὰ αὐτῶν κελαδήματα, ἐν τῇ γλοερᾷ καὶ χαριεστάτῃ ἐκεῖνῃ φωλεᾷ, ἐν ἧ ὁ ἀτυχὴς Μαξιμιλιανὸς εἶχεν ὑπεράνω τοῦ τὸν οὐρανὸν, τὴν θάλασσαν ὑπὸ τοὺς πόδας τοῦ καὶ ἀγνὴν ἀγάπην ἐν τῇ καρδίᾳ! Ὁ Μαξιμιλιανὸς εἶχε πραγματοποιήσει τὸ ὄνειρον τῶν νεωτέρων χρόνων· μιᾶς καλύβης, μιᾶς καρδίας καὶ βαλκαντίου πλήρους. Ἡ γενναιοδωρὶα μάλιστα τοῦ πρίγκηπος τούτου καθίστα τὸ τελευταῖον στοιχεῖον τοῦτο τῆς εὐδαιμονίας ἀπαραίτητον, διότι ἡγάπα νὰ περιτοιχίζεται ὑπὸ καλλιτεχνῶν, ὑπὸ λογίων, ὑπὸ σοφῶν ἀνδρῶν, προσεφέρετο μετὰ μεγάλης φιλοφροσύνης πρὸς αὐτοὺς, μὴ ληστειῶν καὶ τὰ μικρὰ ἐκεῖνα δῶρα, ἅτινα τοσοῦτον συντείνουσιν εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς φιλίας. «ὦ! ἐὰν αἱ δενδροστοιχίαι αὐταὶ ἠδύναντο νὰ ὀμιλήσωσιν, ἐὰν οἱ θάμνοι ἠδύναντο νὰ ἐπαναλάβωσιν ὅσα εἶχον ποτὲ ἀκούσει, ἠθέλωμεν τότε δυνατῆ νὰ εἰσδύσωμεν εἰς τὴν ψυχὴν ἐκεῖνην καὶ ἠθέλωμεν αἰσθανθῆ πόσον εὐγενεῖς ἰδέας καὶ πόσον μεγάλα σχέδια ἐνέκλειεν αὐτῇ.

Ὁ Μαξιμιλιανὸς εἶχε πρὸ πάντων γενναίαν καρδίαν. Ἡ μνήμη αὐτοῦ μέχρι τῆς σήμερον εἶναι σεβαστὴ εἰς τὰς Λουθηδικὰς ἐπαρχίας, ἃς ἐκυβέρνησεν ὡς φίλος καὶ ὡς πατήρ, εἰς δὲ τὸ Μαξικὸν ὅπου δὲν ἠθέλησε νὰ βασιλεύσῃ ὡς κατακτητῆς, οἱ Ἴνδοι τῶν περιχώρων τοῦ Κουρετάρου δὲν κτιζοῦσιν οὐδὲ καλύβην χωρὶς νὰ θέσωσιν ὡς φυλακτήριον ἐν αὐτῇ λίθον ἐκ τοῦ λόφου ἔνθα ἐτουφεκίσθη. «Ὅτε τὸ φέρετρόν του ἔφθασεν εἰς Τεργέστην ἡ συγκίνησις ἦτο βαθυτάτη, τὰ ἐργαστήρια ἐκλείσθησαν, πᾶσα ἐργασία διεκόπη καὶ εἰς τὰς ὁδοὺς δὲν ἀπῆντα τις εἰμὴ ἄνδρας πενηθοροῦντας καὶ γυναῖκας θρηνοῦσας. Ἐπὶ πολλὰ ἔτη αἰκατώτεροι τάξεις τοῦ Σλαυικοῦ λαοῦ δὲν ἤθελον νὰ πιστεύσωσιν ὅτι ἀπέθανεν. «Θὰ ἐπανέλθῃ! ἔλεγον, θὰ ἐπανέλθῃ!»

Ἄλλ' ὅταν ἀναλογισθῇ τις ὁπόσον εὐδαίμονα ζῶν διῆγεν ἐνταῦθα, ὅταν ἀντρέξῃ εἰς τὸ παρελθὸν ἐκεῖνο, οὐ τινος αἰ ὦραι παρήρχοντο ἡτύχως, ἄνευ φόβου, ἄνευ μερίμνης, ὅταν σκεφθῇ ὅτι αὐτὸς δὲν ὑπάρχει πλέον καὶ ὅτι ἐκεῖνη ἀπέθανε, καίτοι εὐρισκομένη μετὰ τῶν ζώντων, δὲν δύναται νὰ διέλθῃ τὰς κιγαλίδας τῆς εἰσόδου χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ θλίψιν ἀπεριόριστον, δὲν δύναται νὰ διατρέξῃ τοὺς μαγευτικοὺς ἐκείνους κήπους χωρὶς ν' ἀναπολήσῃ σκηνὰς οἰκικῆς εὐδαιμονίας.

Ἰπὸ τὰς δενδροστοιχίας ἐκεῖνας, ἔνθα τὸ φῶς διαχύνεται ἀμυδρὸν καὶ πρασινωπὸν, ἡ φαντασία νομίζει ὅτι διακρίνει εἰσέτι ἐξαφανιζόμενον ζεῦγος συννηνωμένον. Εἶναι παράδεισος ἀπολεσθεῖς, ἔνθα, ὡς καὶ εἰς τὸν ἄλλον, ἡ εὖα ἡμάρτησε πρώτη· διότι ὁ ὄφις τῆς ὑπερηφανείας ἀπηυθύνθη πρῶτον εἰς τὴν γυναῖκα, ἥτις ἔλαβε τὸν καρπὸν, τὸν ἐγεύθη καὶ τὸν προσέφερεν εἰς τὸν ἄνδρα τῆς. Ἡ κεφαλή τῆς νεαρᾶς ἀρχιδουκίσσης ἠσθάνετο διψᾶν στέμματος καὶ δόξης. Ἀφηγούμενοι τὸ τρομερὸν δράμα τοῦ Μαξικίου, οἱ μέλλοντες ἱστορικοὶ θὰ ἀναζητήσωσι τὴν γυναῖκα.

Ἄλλ' ἂς εἰσέλθωμεν εἰς τὸ μέγαρον τοῦτο, ὅπερ διήγειρεν ἐν Βιέννῃ ζηλοτυπίας τόσω μᾶλλον ζωηράς, ὅσον ὁ Μαξιμιλιανὸς ἦτο ὁ δημοφιλέστατος ἀνὴρ τῆς Αὐστρίας. Ἡ εἰσοδος εἶναι ἐλευθέρη καὶ δὲν ἔχει τις ἀνάγκη νὰ ἀναγγείλῃ οὔτε τὸ ὄνομά του, οὔτε τοὺς τίτλους του, διότι ἔρχεται ἐνταῦθα ὡς εἰς τόπον προσκυνημάτων.

Εἰς τὸ προαύλιον, δωδεκάς δοράτων μαρτυρεῖ ὅτι ὁ οἶκος οὗτος εἶναι τὸ ἐνδιαίτημα βασιλικοῦ πρίγκηπος· ἀλλ' ἡ θέα τῶν πολεμικῶν τούτων ὅπλων τῶν καταλλήλων μόνον πρὸς στολισμὸν, μετριάζεται ἔτι μᾶλλον ὑπὸ κρήνης, πρὸς τὴν κλίνοισι τὴν κεφαλὴν δύο περιστεραὶ ἔχουσαι τὰς πτέρυγας ἀναπεπταμένας· εἰς τὸ βάθος τὸ παράθυρον, ὡς περιθώριον ἀριστοεργήματος ζωγραφικῆς, περικλείει τὸν κόλπον τῆς Τεργέστης καὶ ἀποτελεῖ οὕτω κόσμημα ἐξάισιον. Τὸ δὲ σπουδαστήριον καὶ ὁ παρακείμενος κοιτῶν, εἶναι ἀκριβοῦς ἀπομίμησις τῶν δύο θαλαμίσκων, οὓς ὁ Μαξιμιλιανὸς κατεῖχεν ἐν τῇ φρεγάτῃ *Νοβάρα*, ἧς ἐπιβαίωνν περιέπλευσε τὴν γῆν. Ἐπὶ τοῦ γραφείου ὑπάρχει κομψὸν μικρογράφημα τῆς αὐτοκρατορίσσης Καρλόττας, ἡ δὲ βιβλιοθήκη περιέχει πλεῖστα βιβλία ἐπιστημονικὰ καὶ περιγραφὰς ταξιδίων εἰς διαφόρους γλώσσας, διότι δεκαοκταετῆς ὁ Μαξιμιλιανὸς ἐγνώριζε τὴν γαλλικὴν, τὴν ἀγγλικὴν, τὴν ἰταλικὴν, τὴν ἰσπανικὴν, τὴν οὐγγρικὴν, τὴν σλαυικὴν, τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὴν λατινικὴν· τέλος οἱ ἀνδριάντες τοῦ Δάντου, τοῦ Γκαίτε, τοῦ Σαιξσπέρου καὶ τοῦ Ὀμήρου συμπληροῦσι τὸν καλλιπωσιμὸν τοῦ δωματίου τούτου, οὐ τινος ἢ ὅλη διάταξις εἶναι ἀπλὴ μὲν ἀλλὰ κομψοτάτη. Εἰς τὸ δωμάτιον τοῦτο, εἴς οὐ βλέπει τις τὴν θάλασσαν, τῆς ὁποίας ἡγάπα τὸ ἀχανὲς μεγαλεῖον, συνέγραψεν ὁ Μαξιμιλιανὸς τοὺς τέσσαρας τόμους τῶν πονημάτων αὐτοῦ, δηλαδὴ τῶν ἀπομνημονευμάτων, τῶν ὀδοπορικῶν ἀπανθισμάτων, τῶν ἀφορισμῶν καὶ τῶν ποιημάτων αὐτοῦ, δὲν γνωρίζω δὲ οὐδεμίαν ἄλλην τοποθεσίαν τοσοῦτον καταλλήλως ἐκλελεγμένην πρὸς βεμβασμὸν, πρὸς σκέψιν, πρὸς σπουδὴν καὶ πρὸς μόνωσιν· διὰ τοῦτο καὶ αἱ ἐμπνεύσεις αὐτοῦ ἡ-

σαν τοσοῦτον ἐπιτυχεῖς, ὥστε ἡ Γερμανία ὅλη ἀπέδωκεν ὁμοφώνως εἰς τὸν ἀρχιδούκα τὸν στέφανον τῶν βασιλέων τῆς ποιήσεως, πολὺ ἐλαφρότερον καὶ ὀλιγώτερον εὐθραυστον ἢ τὸν τῶν ποιητικῶν βασιλέων. Ὁ Μαξιμιλιανὸς πρὸς τούτοις ἦτο γλαφυρώτατος εἰς τὰς περιγραφάς, παρετήρει μετ' ἀκριβείας καὶ λεπτότητος καὶ ἔγραφε μετὰ χάριτος καλλιτεχνικῆς. Τεκμήριον τούτου εἶναι ἡ συμβουλή, ἣν ἀποτείνει εἰς τοὺς περιηγουμένους, ὡς αὐτὸς, χάριν εὐχαριστήσεως: «Περιηγηταί, θέλετε νὰ κρίνητε πόλιν τινὰ πρὶν ἢ εἰσέλθετε εἰς αὐτήν; Ἐὰν ἴδητε ἀνυψούμενα ὑψηλὰ καὶ πεπαλαιωμένα κωδωνοστάσια καὶ θόλους ἀκτινοβολούντας, εἰσέλθετε, θέλετε εὖρει μνημεία τέχνης καὶ μεγάλας ἀναμνήσεις· ἀλλ' ἐὰν παρουσιάζεται εἰς τοὺς ὀρθαλμούς σας ἄνευ μεγάλων οἰκοδομῶν, μὴ εἰσέλθητε, διότι δὲν θὰ ἀπαντήσετε εἰμὴ οἰκίας καὶ ὁδοὺς ὁμοιομόρφους καὶ μονοτόνους· μὴ εἰσέλθητε, ἐκτὸς ἐὰν ἡ σάκχαρις καὶ ὁ θάμβωξ ἐνδιαφέρουσιν ὑμᾶς πλέον ἢ πάντα τὰ λοιπὰ. Ἐὰν μακρόθεν διακρίνητε καπνοδόχας ὑπερμεγέθεις, φύγετε μακρὰν ὡς ἂν ἐβλέπετε ἀνεμομύλους, διότι αἱ μᾶλλον δυσάρεστοι ἐξ ὅλων τῶν πόλεων εἶναι αἱ βιομηχανικαὶ, αἵτινες φονεύουσι τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν ἵνα μεταβάλλωσι τὸν ἄνθρωπον εἰς μηχανήν.»

Ἡ Ἰταλία ἦτο δι' αὐτὸν ἀντικείμενον λατρείας, ἐθεώρει δὲ τὴν Νεάπολιν, ἣν μετ' ἐνθουσιασμοῦ περιέγραψεν, ὡς τεμάχιον τοῦ παραδείσου περὶ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς γῆς.

Εἰς τὴν αἵθουσαν τῆς ὑποδοχῆς εἰσὶν ἀνηρτημένοι αἱ εἰκόνες τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τῆς αυτοκρατορίσσης τῆς Αὐστρίας, εἰς δὲ τὸν κοίτωνά τοῦ ὕπνου αἱ τοῦ Ναπολέοντος Γ' καὶ τῆς Εὐγενίας. Τὸ παρεκκλήσιον φκοδομήθη κατὰ μίμησιν τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ναΐδιου.

Τὸ πρῶτον πάτωμα περιέχει συλλογὴν ὁλόκληρον ἀρχαίων ἔργων ζωγραφικῆς καὶ εἰκόνων διχρόρων προσώπων. Οὕτως ἐν τῷ δωματίῳ, τῷ καλουμένῳ τοῦ αὐτοκράτορος, εὐρίσκει τις Πίον τὸν Θ' καὶ ἀπέναντι αὐτοῦ τὴν βασίλισσαν Ἰσαβέλλα· ἐπίσης παρατηρεῖται ἔργον τοῦ αὐτοῦ Ῥαφαήλ καὶ ὁ γραμματεὺς τῆς Μαρίας Ἀντωνιέττας γεγλυμμένος ἐπὶ ῥοδοξύλου· τέλος ἡ αἵθουσα τοῦ συνδιαλεκτηρίου εἶναι κεκαλυμμένη ἀπὸ τοιχογραφίας παριστώσας τὴν ἱστορίαν τοῦ Μιραμάρ, τὴν ἀφίξιν τῶν Ῥωμαίων, τὴν ὑποδοχὴν Δεοπόλδου τοῦ Α' εἰς Τεργέστην, τὴν Μεξικανικὴν πρεσβείαν παρουσιαζομένην ἐνώπιον τοῦ Μαξιμιλιανοῦ καὶ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ πρίγκηπος τούτου εἰς Μεξικόν. Ὅπως δὲ τὸ αὐτοκρατορικὸν μέγαρον τῆς Βιέννης ἔχει τὴν αἵθουσαν τοῦ θρόνου, οὕτω καὶ τὸ Μιραμάρ ἔχει τὴν ἰδικήν του. Ἡ δὲ κλίμαξ, κατεσκευασμένη ἀπὸ ξύλου γλυπτοῦ, εἶναι ῥυθμοῦ γοθτικοῦ γερμανικοῦ, φέρουσα ἀνδριάντας κρατούντας λυχνοστά-

τας, καὶ οἱ τοῖχοι καλύπτονται ἀπὸ τρόπαια Ἰνδικά, κομισθέντα ἐκ τῶν νήσων τοῦ Βιρηνικοῦ ὠκεανοῦ. Ὁ Μαξιμιλιανὸς ἠγάπα τοσοῦτο τὸ ἐν Μιραμάρ μέγαρόν του ὥστε κατέστησεν αὐτὸ ἄσυλον ἄξιον νὰ κατοικηθῇ ὑπὸ ἡγεμόνος ἐκ τῶν ἀναφερομένων εἰς τὰ παραμύθια τῆς Χαλιμάς. Ἐὰν δὲ εἰς τὴν μέλλουσαν ζωὴν ὑπάρχει ἀμοιβή τις διὰ τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ ἀδίκως παθόντας, εἶναι θεσβιαῖος ἐπιτετραμμένος εἰς αὐτὸν νὰ ἐπισκέπτηται ἐνίοτε τὰς δεινροστοχίας τὰς ὁποίας ἐφύτευεν, ὅπως ἀναζητῇ τὰ ἔχνη τῆς ἀτυχοῦς Ὁφελίας.

Καὶ ἐν αὐτῷ τῷ Μεξικῷ αἱ μόναι στιγμαὶ τῆς ἀνέσεώς του ἦσαν ὅσαι ἀφιέρωνε διὰ τὸ Μιραμάρ· διότι διεύθυνε τὰ τῆς προτέρας αὐτοῦ κατοικίας, ὡς ἐὰν ἔμελλε μετ' ὀλίγον νὰ ἐπανέλθῃ. Ὅθεν μὲ πᾶν ταχυδρομεῖον ἔπεμπε διαταγὰς ὅτε μὲν νὰ μεταθέσῃ τὰ φυτὰ ἀνθῶν τινος, ἢ νὰ καλλωπίσῃσι τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ δωμάτιον, ὅτε δὲ νὰ κάμωσι τοῦ μὲν προσθήκας, τοῦ δὲ ἐπισκευὰς· ἐν ἐνὶ λόγῳ τὸ Μιραμάρ ἦτο δι' αὐτὸν ἡ ῥάβδος καὶ ὁ πῖλος τοῦ ποιμένου, ὅστις ἐγένετο βασιλεὺς, διότι ἡ ἀνάμνησις αὐτοῦ, ἀνκαλοῦσα τὴν παρελθούσαν εὐδαιμονίαν του, ἐμετρίαζε τὰς θλιβερὰς ἀνησυχίας τοῦ παρόντος.

Τὴν 10 Ἀπριλίου τοῦ 1864 ἡ Μεξικανικὴ πρεσβεία, ἡ ἐπιφορτισθεῖσα νὰ προσφέρῃ αὐτῷ τὸ στέμμα τοῦ Μεξικοῦ, ἔφθασεν εἰς Μιραμάρ. «Ἐρχόμεθα, εἶπεν ὁ Δὸν Γουτιερρέξ τῆς Ἑστάδας, νὰ σὰς παρακαλέσωμεν ὅπως εὐαρεστηθῆτε νὰ καθέξητε τὸν θρόνον τοῦ Μεξικοῦ, ἔνθα προσκαλοῦσιν ὑμᾶς αἱ εὐχαὶ λαοῦ ἐπὶ πολλὰ ἔτη κατασπαρτατομένου ὑπὸ τοῦ πολέμου, διότι γνωρίζομεν ὅτι κέκτησθε τὸ μυστήριον τοῦ νὰ κατακατᾶτε τὰς καρδίας καὶ τὴν δυσχερῆ τέχνην τοῦ κυβερνᾶν.»

Ὁ Μαξιμιλιανὸς ἀπήντησεν ὅτι θέλει ἐκπληρώσει τὴν ἐπιθυμίαν τῶν Μεξικανῶν καὶ ὅτι ἡ κυβερνήσις αὐτοῦ ἔσεται φιλελευθέρᾳ καὶ συνταγματικῇ. «Θέλω δεῖξει, προσέθηκεν, ὅτι ἡ ἐλευθερία συνδυάζεται μετὰ τῆς τάξεως· θέλω σεβασθῆ τὴν ἐλευθερίαν, καὶ ἐπιβάλλει τὸ σέβας πρὸς τὴν τάξιν.»

Ὁ Δὸν Γουτιερρέξ εὐχαρίστησε τότε τὸν ἀρχιδούκα ἐν ὀνόματι τοῦ Μεξικανικοῦ ἔθνους, μεθ' οὗ ὁ αὐτοκράτωρ ὤρισθη ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου ὅτι θέλει ἐργασθῆ ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ τῶν συμφερόντων τῶν ὑπηκόων του καὶ ὅτι θέλει προστατεύσει τὴν ἐθνικὴν αὐτῶν ἀνεξαρτησίαν. Ἀφ' ἐτέρου ὁ Δὸν Γουτιερρέξ ἔδωκεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα ἐν ὀνόματι τῆς πρωτεύουσας τοῦ Μεξικοῦ τὸν ὄρκον τῆς εἰς τὸν αὐτοκράτορα πίστεως, ὁ δὲ Μαξιμιλιανὸς ἐναγκαλισθεὶς αὐτὸν ἐκρέμασεν ἀπὸ τοῦ λαιμοῦ του τὸ παράσημον τοῦ τάγματος τῆς Γουαδελούπης, ὅπερ τότε εἶχε συστήσει.

Τρεῖς δὲ ἡμέρας μετὰ ταῦτα τὸ αὐτοκρατο-

ρικὸν ζεύγος κατέλειπε τὸ αὐστριακὸν ἔδαφος καὶ λίαν πρῶτ' ἤρχισεν ἐν τῷ κόλπῳ τῆς Τεργέστης καὶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ τοῦ Μιραμάρ κινήσεις ἀσυνήθης· διότι πανταχόθεν συνέρρον ἵνα ἀποχαιρετήσωσι τὸν προσφιλέστατον τῶν ἀρχιδουκῶν, ἡ δὲ *Νοβάρα* καὶ ἡ Γαλλικὴ φρεγάτα *Θέμις* ἦσαν προσωρισμέναι ἐν τῷ λιμένι καὶ πλησίον αὐτῶν ἐξ αὐστριακῶν ἀτμόπλοια τοῦ Λόυδ, πεπληρωμένα θεατῶν.

Τὴν 1^{ην} ὥραν μετὰ μεσημβρίαν, ὁ αὐτοκράτωρ, ὀδηγῶν ἀπὸ τοῦ βραχίονος τὴν σύζυγόν του καὶ ἔτοιμος πρὸς ἀπόπλου, εἰσῆλθεν εἰς τὰς αἰθούσας, ἔνθα περιέμενον αὐτὸν εἴκοσι περίπου σωματεῖα ἵνα τῷ ἀποτεινῶσιν ἀποχαιρετηρίους εὐχάς· ἡ συγκίνησις αὐτοῦ ἦτο καταφανής, ὅτε δὲ ὁ δῆμαρχος τῆς Τεργέστης τῷ ἐξέφρασε τὴν θλίψιν, ἣν ἡ πόλις δλόκληρος ἠσθάνετο κατὰ τὴν ἀναχώρησίν του, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα, ἀλλ' ἐναγκαλισθεὶς τὸν δῆμαρχον καὶ θλίψας τὴν χεῖρα τῶν περιστοιχούντων αὐτὸν, ἐψιθύρισε ταπεινῆ τῆ φωνῇ· «Προαισθάνομαι ὅτι δὲν θὰ ἐπανιδῶ πλέον τὸν τόπον τοῦτον!»

Ἡ μεγαλόφρων καὶ ποιητικὴ αὐτῆ φύσις εἶχεν ἐνίοτε προαισθήσεις παρὰδόξους· αἴφνης θλιβεραὶ ἰδέαι κατελάμβανον αὐτὸν καὶ τὸν ἐβύθιζον εἰς θλίψιν βαθυτάτην· οὕτω τὸ ὁδοιπορικὸν ἡμερολόγιόν του εἶναι πλήρες σκέψεων μεγαλγχολικῶν. «Ἡ γῆ εἶναι τόσον στενὴ, λέγει που, καὶ ὅμως πόσον βιαίως τινάζεται τις ἐπ' αὐτῆς καὶ ῥίπτεται ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον. Εὐδαίμονες ὅσοι ἐπανευρίσκουσιν ἀλλήλους!»

Τέλος καθ' ἣν στιγμήν αἱ ΑΑ. ΜΜ. εἰσῆρχοντο εἰς τὴν λέμβον, ἣν ἡ πόλις τῆς Τεργέστης μεγαλοπρεπῶς εἶχε προετοιμάσει δι' αὐτάς, ἐκατὸν βολαὶ τηλεβόλου ἀντήχησαν εἰς τὰ πέριξ, ἐνῶ ὑπὲρ τὰς τριάκοντα χιλιάδας χειρῶν ἔσειον τοὺς πύλους καὶ τὰ μανδῆλια εἰς τὸν ἀέρα.

Οὕτω λοιπόν, ὁ Μαξιμιλιανὸς καὶ ἡ Καρλόττα ἐπεβιβάσθησαν ἐπὶ τῆς *Νοβάρας*, ἣτις εἶχεν ἀνυψωμένας τὰς Μεξικανικὰς σημαίας, καὶ περὶ τὴν 4^{ην} τὰ δύο σκάφη δὲν διεκρίνοντο πλέον· τότε δὲ μόνον τὸ πλῆθος ἐσκέφθη νὰ ἀπέλθῃ τῆς παραλίας ὅπου ἴστατο προσηλωμένον. Ὅσοι εἶχον τηλεσκοπία μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς διεκρίναν καθαρότατα ἐπὶ τοῦ καταστρώματος ἄνθρωπον, ὅστις ἐστραμμένος πρὸς τὴν ξηρὰν, εἶχε τὸ βλέμμα προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ Μιραμάρ, καὶ ἀνεγνώρισαν τὸν Μαξιμιλιανόν.

Ἀφοῦ δὲ ἡ *Νοβάρα* παρέπλευσε τὴν Ἰαμαϊκὴν, ἐφθασε τὴν 28^{ην} Μαΐου ἀπέναντι τῶν Μεξικανικῶν παραλίων καὶ προσωρισθῆ εἰς Βέρα Κρούζ. Ἐνταῦθα ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ἡ αὐτοκράτειρα προσεδόκων ὅτι ἤθελον ὑποδεχθῆ αὐτοὺς μετὰ πομπῆς βασιλικῆς, ἀλλ' οὐδεμία προετοιμασία εἶχε γίνεαι, οὐδὲ τοῦλάχιστον ἡ ἐπίσημος, καὶ τοι δὲ ἡ Γαλλικὴ φρεγάτα *Θέμις* εἶχε προπο-

ρευθῆ ὅπως ἀναγγεῖλῃ τὴν ἀφίξιν τῶν ΑΑ. ΜΜ., ἡ πόλις ἐφαίνετο ἀδιαφοροῦσα· ὅθεν αἱ προσδοκίαι αὐτῶν μεγάλως ἐψεύσθησαν. Ἐν τούτοις ὁ ὑποναύαρχος Μπὸς προσεπάθησε νὰ ἐπανορθώσῃ τὰ πράγματα δίδων τὰς ἀπαιτουμένας διαταγὰς πρὸς διοργανισμὸν μικρᾶς τινος τελετῆς, εὐκόλως ὅμως ἐννοεῖ τις ἐκ τῆς ἀδιαφορίας τῶν ἰθαγενῶν, πόσον ὀλίγον μετεῖχον τῆς διαδηλώσεως ταύτης, διότι οἱ Μεξικανοὶ οὗτοι, τοὺς ὁποίους παρέστησαν εἰς τὸν Μαξιμιλιανὸν ὡς προσκαλοῦντας μετ' ἐνθουσιασμοῦ βασιλέα, ἀπεδέχοντο αὐτὸν ὅσον προθύμως ὅσον καὶ οἱ βάρταχοι τοῦ μύθου!

Ἀπὸ τῆς Λόμα Ἄλτα ὁ Μαξιμιλιανὸς ἐξηκολούθησε τὴν ὁδοιπορίαν ἐπὶ ἀθλίου τινὸς δόχματος ἀγγλικοῦ, ὥστε τὸ ταξίδιον τοῦτο ὁμοιάζε μᾶλλον πρὸς ἀποδημίαν τυχοδιωκτικὴν ἢ πρὸς ἔλευσιν αὐτοκράτορος. Διελθὼν δὲ τὴν Ὀριζάβαν καὶ τὴν Πουέβλαν εἰσῆλθε τῇ 12^ῃ Ἰουνίου εἰς Μεξικὸν, ἔνθα περιέμενον αὐτὸν ὑποδοχὴ θεατρικὴ, ἣτις οὐδόλως τὸν εὐχαρίστησε· τὸ ἐσπέρας δὲ, ὅτε τὸ αὐτοκρατορικὸν ζεύγος εἰσῆλθεν εἰς τὸ θεωρεῖόν του, τὰ πλεῖστα τῶν λοιπῶν θεωρειῶν ἦσαν κενά. Τέλος τὸ ἐν Chalrulepeck ἀνάκτορον τῶν ἀντιβασιλέων τὸ προσδιορισθὲν δι' αὐτοὺς, μὴ ὂν διόλου ἄνετον, ἠδύνατο μᾶλλον νὰ θεωρηθῆ ὡς οἶκος δευτερευούσης τάξεως ἢ ὡς ἀνάκτορον αὐτοκρατορικόν.

Τούτων οὕτως ἐχόντων συνεβούλευσαν τὸν αὐτοκράτορα νὰ ἐπιχειρήσῃ ταξίδιον διὰ μέσου τῆς αὐτοκρατορίας του, ὅπως γνωρίσῃ ἐκ τοῦ σύνεργου τὸ πνεῦμα καὶ τὰς ἀνάγκας τῶν ὑπηκόων του· ἀλλὰ τί εἶδε; Χώραν ἐρημωθεῖσαν ὑπὸ τοῦ πολέμου, ἄνευ ὁδῶν, ἄνευ σχολείων, ἀγρίαν, ἐνθα ἡ ἠσθεῖα μόνη ἐβασίλευεν. «Ἐν τῇ ἡμετέρᾳ πατρίδι, ἀπήντησε Μεξικανὸς τις, ὑπὸ τοῦ Μαξιμιλιανοῦ ἐρωτηθεὶς, οὐδὲν εἶναι ὀργανισμένον ἐκτὸς τῆς κλοπῆς.» Καὶ ἀληθῶς ἔκλεπτον πανταχοῦ, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἀνάκτορα, καὶ μέχρι τῶν ἰδιαιτέρων τοῦ βασιλέως δωματίων. Μετὰ τινὰ ὑποδοχὴν τῶν στρατηγῶν, ἐγένετο ἄφαντον ἀπὸ τῆς τρυπείζης τὸ βεβόλβερ αὐτοῦ, ὅπερ ἦτο τεχνουργημένον ἐκ χρυσοῦ με λαβὴν ἐλεφαντίνην, καὶ ἡ αὐτοκράτειρα ἀπώλεσε δύο ὠρολόγια διολισθῆσαντα εἰς τὰς εὐλυγίστους χεῖρας τῶν κυριῶν τῆς τιμῆς. Τοιαύτη δ' ἦτο ἡ Μεξικανικὴ ἐπιδησιότης ὥστε ὁ Λοπέζ, ὢν τότε διοικητὴς τῶν ἀνακτόρων, καὶ θέλων νὰ δώσῃ δείγμα αὐτῆς εἰς τὸν αὐτοκράτορα, προέτεινε νὰ κλέψῃ ἀπαρατήρητα καὶ ἐν διαστήματι δύο μόνον ὥρων οἰονδήποτε ἀντικείμενον ἤθελον προσδιορίσει ἐπὶ τοῦ γραφείου· ἐβεβαίωσε μάλιστα ὅτι ἠδύνατο νὰ κλέψῃ καὶ τὸ γραφεῖον αὐτό, καὶ ὁ Μαξιμιλιανὸς διεσκέδαζεν ἀκούων τὰς ἀστείότητας ταύτας.

Ἀφοῦ δὲ μετὰ πολλοὺς κινδύνους ἐπανῆλθεν ἐκ τῆς περιουσίας του εἰς τὴν πρωτεύουσάν, ὁ

αυτοκράτωρ ἐψήφισε τὴν διαχώριζιν διαφόρων ὁδῶν, παρεχώρησεν ἀδείας πρὸς κατασκευὴν σιδηροδρόμων, ἀνήγειρε σχολεῖα καὶ ἐθεμελίωσε Μεξικανικὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν ὠραίων τεχνῶν. Διότι τοιαύτη ἦτο ἡ ἀγάπη αὐτοῦ πρὸς τὴν ἐπιστήμην, ὥστε κατηγοροῦν αὐτὸν ὅτι κλείεται ἐπὶ ἡμέρας βλοκλήρους ὅπως ταριχεύσῃ πτηνά. Ἐνησχολήθη ἐπίσης πρὸς βελτιώσιν τῆς γεωργίας καὶ ἐχάραζεν ὁ ἴδιος τὸ σχέδιον μεγάλης βιομηχανικῆς καὶ ἐμπορικῆς πόλεως, ἣν ἤθελε κτίσει ἐπὶ τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου καὶ εἰς ἣν ἔμελλε νὰ δώσῃ τὸ ὄνομα τοῦ Μιρμαρό. Εἰς πάντα δὲ ταῦτα βοηθῶν νοήμονα καὶ ἀφρωσιωμένον εἶχε τὴν σύζυγόν του, ἥτις εἰργάζετο μετ' αὐτοῦ, μάλιστα δὲ καὶ ἄνευ αὐτοῦ αὐτὴ συντάττει διὰ γεγυμνασμένου καλάμου τὰς ἐκθέσεις, αἵτινες ἐπέμποντο εἰς Εὐρώπην καὶ εἰς κρισίμους περιβάσεις ἐγνώριζε νὰ δίδῃ τὴν κατάλληλον ἀπάντησιν, διότι ἦτο γυνὴ εὐφυῆς καὶ μεγαλόφρων. Ὅτε ὁ Μαξιμιλιανὸς συνέστησε τὸ παράσημον τῆς Ἀζίας, ὁ Βαζαῖν ἐν ὀνόματι τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως ἀπηγόρευσε εἰς τὴν Α.Μ. νὰ ἀναρτήσῃ τὸ παράσημον εἰς ταινίαν ὁμοίου χρώματος μὲ τὴν τῆς Λεγεῶνος τῆς τιμῆς· ἀλλ' ἡ αυτοκράτειρα ἀνεδέχθη νὰ ἀπαντήσῃ αὐτὴ εἰς τὴν ἐπιστολὴν τοῦ στρατηγοῦ καὶ ἰδοὺ τίνι τρόπῳ κολλήσασα μήκωνα ἐπὶ τεμαχίου χάρτου ἔγραψε κάτωθεν αὐτοῦ τοὺς δύο τοῦτους στίχους· «Παραδέχομαι ὡς χρώμα τοῦ τάγματός μου τὸ χρώμα τοῦ ἄνθους τούτου, ὅπερ, ὡς ὑποθέτω, ἐδημιουργήθη πρὸ τοῦ Τάγματος τῆς Τιμῆς.»

Ἄλλ' ἐνῶ ὁ αυτοκράτωρ καὶ ἡ αυτοκράτειρα ἦσαν ἀφιερωμένοι εἰς τὰς εἰρηνικὰς ταύτας ἀσχολίας, οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Ζουαρέξ νῦξανον ἀπαύστως, οἱ ἐπαναστάται ἐγένοντο τολμηρότεροι καὶ οἱ λησταὶ ἐξήσκουν ἀτιμωρηταί τὸ προσοδοφόρον ἐπάγγελμά των πρὸ τῶν πωλῶν αὐτῶν τῆς πρωτευούσης. Πρωτὰν καὶ ἐσπέραν ἡ ταχυδρομικὴ ἄμαξα ὑπεβάλλετο εἰς τοιαύτας ἐρεύνας ὑπ' αὐτῶν, ὥστε ἡ τελωνειακὴ φορολογία ἀπέβαινε περιττὴ, ὅπερ βεβαίως δὲν νῦχάριστει τοὺς τελῶνας.

Ὁ Μαρκήσιος Ῥαδεπόντ, μὴ φοβηθεὶς νὰ ταξειδεύσῃ, πρὸς εὐχαρίστησιν τῶν ληστῶν, δὲν κατώρθωσε νὰ διαφύγῃ τὰς χεῖράς των εἰμὴ φονεῶν διὰ τοῦ πολυκρότου πέντε ἢ ἕξ ἕξ αὐτῶν, ὁ δὲ πρεσβευτὴς τοῦ Βελγίου, ἀτυχέστερος ἢ μάλλον δειλότερος τούτου, σταλεῖς ἵνα ἀναγγεῖλῃ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάθασιν Λεοπόλδου τοῦ Β', ἀπῆλλάγη τοῦ θάρους τοῦ χρυσοῦ του καὶ ὅλων αὐτοῦ τῶν κιβωτίων. Ἐνεκα δὲ τῶν βαιοπραγῶν τούτων ὁ Βαζαῖν μετὰ πολλὰς προσπαθείας ἠνάγκασε τέλος τὸν αυτοκράτορα νὰ ἐκδώσῃ διάταγμα, δυνάμει τοῦ ὁποῖου αἱ ἀστὴρ καὶ καὶ πολιτικαὶ ἀρχαὶ ὄφειλον νὰ θεωρῶσιν ὡς ληστὰς πάσας τὰς συμμορίας, αἵτινες διέ-

τρεχον τὴν χώραν ὠπλισμένοι, καὶ νὰ ἐφαρμόζωσιν ἐπ' αὐτῶν τὸν νόμον καθ' ὅλην τὴν αὐστηρότητα· ἀλλ' ὁ αυτοκράτωρ δὲν προέβλεπεν ὅτι ἦτο ἡ ἴδια αὐτοῦ καταδικητὴν ἢν ὑπέγραψεν.

Ἐν τούτοις τὸ τέρμα τῆς Γαλλικῆς κατοχῆς προσήγγιζεν. Ὁ Ναπολέων, καιροφυλακτῶν ὅπως ἀποσυρθῆ ἀπὸ τὸ ἐπικίνδυνον τοῦτο παιγνίδιον, εἶρε πρόφασιν τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας καὶ ἀπεφάσισε τὴν ἀνάκλησιν τοῦ στρατοῦ· ἀλλ' ὁ Μαξιμιλιανὸς, ὅστις ἐγνώριζε νῦν τὴν ἀληθῆ κατάστασιν τοῦ Μεξικικοῦ καὶ προέβλεπε τοὺς κινδύνους, οἵτινες μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν Γάλλων ἀνέμενον αὐτὸν, ἐπεμψε τὴν αυτοκράτειραν εἰς Εὐρώπην ὅπως ὑπενημίση εἰς τὸν Ναπολέοντα τὰς ὑποχρεώσεις καὶ τὰς υποσχέσεις αὐτοῦ. Γνωστὸν εἶναι ὁποῖα ὑπόδοχῆς ἔτυχεν ἡ αυτοκράτειρα Καρλόττα εἰς τὸ Κερμαϊκόν. Ὅλοι αὐτῆς αἱ ἱεσείαι, ὅλαι αἱ παρακλήσεις ἀπερρίφθησαν· καταλιπούσα τοὺς Παρισίους, ἀπῆλθεν εἰς Ῥώμην, ἔνθα ἐφάνησαν τὰ πρῶτα συμπτώματα τῆς ὀδυνηρᾶς ἀσθενείας τῆς.

Ἡ ἀτυχῆς Καρλόττα ἐβασανίζετο διηνεκῶς ὑπὸ τῆς ἰδέας ὅτι ἐζήτουν νὰ τὴν δηλητηριάσωσι, καὶ μὴ δεχομένη οὔτε τροφὴν, οὔτε ποτὸν, ἐτρέφετο μόνον μὲ ὀπωρικά. Εἰσαχθεῖσα εἰς τὴν αἴθουσαν Πίου τοῦ Θ' καθ' ἣν ὦραν οὗτος ἐπρογεύετο, ἤρπασεν ἐκ τῶν χειρῶν του τὴν κύαθον τῆς σοκολάτας καὶ τὴν ἐρρόφησε παρυσυθὺς λέγουσα· «εἶμαι βεβαία ὅτι τοῦτο δὲν εἶναι δηλητηριασμένον.» ἠθέλησε πρὸς τούτοις νὰ συμπεθέξῃ τοῦ γέφυματος τοῦ Πάπα καὶ νὰ διανυκτερεύσῃ ἐν τῷ Βατικανῷ, διότι ὑπόπτευν ὅτι ἐζήτουν νὰ δηλητηριάσωσιν αὐτὴν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον, ἐν ᾧ διέτριβεν· ὅθεν ἠναγκάσθησαν νὰ τὴν ἀφήσωσι νὰ κοιμηθῇ εἰς δωμάτιον πλησίον τοῦ κοιτῶνος Πίου τοῦ Θ' ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν μιᾶς τῶν κυριῶν τῆς συνοδείας τῆς. Τέλος κατόρθωσαν νὰ πέψωσιν αὐτὴν εἰς Μιρμαρό, ὅπου ἡ κατάστασίς τῆς ἐφάνη ὅτι βελτιοῦται, διότι ἐνησχολήθη ἐκ νέου εἰς τὴν μουσικὴν, εἰς τὴν ζωγραφικὴν καὶ εἰς ἀναγνώσεις. Ἐν τῇ δεισιδαιμονίᾳ αὐτῶν τὰ Σλαβικὰ φύλα τὴν ἐθεώρησαν ὡς ἁγίαν, καὶ δσάκις συνήντων αὐτὴν αἱ ἀγαθαὶ γυναῖκες τῆς Ἰστρίας καὶ τῆς Δαλματίας ἐγονυπέτουν κατὰ τὴν διάβασίν τῆς.

Ἄλλ' ἐν τῷ μεταξύ ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων ἐχειροτέρευεν ἐν Μεξικῷ, διότι ὁ Βαζαῖν εἶχεν ἐγκαταλείψει τὸν Μαξιμιλιανὸν εἰς τὴν τύχην του καὶ προσέτιμησε νὰ ρίψῃ τὰ τηλεβόλα καὶ τὰ πολεμορροδία του εἰς τὸν Σεκίαν καὶ εἰς τὴν λίμνην Τεξκοκὸν, παρὰ νὰ τὰ ἀφήσῃ εἰς τὸν Μαξιμιλιανόν· ἰσχυρίζονται μάλιστα ὅτι πρόειπεν εἰς τοὺς Ζουκριστὰς νὰ τοῖς παραδώσῃ τὸν αυτοκράτορα ἀντὶ 50 χιλιάδων ταλλήρων περὶπου, ἀλλ' ἀντ' αὐτοῦ ἔμελλεν ὁ Λοπέζ, συγγενὴς τοῦ Βαζαῖν ἐκ τῆς συζύγου του καὶ φίλος

στενός του Μαξιμιλιανού, να διεξαγάγη τὴν ὑπόθεσιν ταύτην. Ταυτοχρόνως δὲ ἡ Γαλλικὴ κυβερνήσις προσεπάθησεν ἐπανειλημμένως νὰ καταπέσῃ τὸν αὐτοκράτορα νὰ πραιτηθῇ. «Δὲν μὲ λανθάνουσιν αἱ δυσχέρειαι, αἵτινες μὲ περιβάλλουν, ἀπεκρίθη οὗτος, ἀλλὰ θέλω ἐμμείνει ἀκλόνητος, διότι ἐν τῇ ὥρᾳ τοῦ κινδύνου εἰς Ἀψοδούργειος δὲν ἐγκαταλείπει ποτὲ τὴν θέσιν του.»

Ἐν τούτοις μαθὼν ἤδη τὴν θλιβερὰν ἀγγελίαν τῆς παραφροσύνης τῆς συζύγου του δὲν εἶχε σκοπὸν νὰ μείνῃ πλέον ἐπὶ πολὺ εἰς Μεξικόν· ἐκείνο ὅμως ὅπερ ἐπεθύμει ἦτο νὰ σώσῃ τὴν ὑπόληψίν του καὶ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Εὐρώπην ὡς αὐτοκράτωρ καὶ οὐχὶ ὡς φυγάς, ἀφοῦ πρῶτον οἰκειοθελῶς ἤθελεν ἀποθέσει τὸ στέμμα· ὅθεν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ ἀπῆλθεν εἰς Ὀριζάβαν, ἔνθα περιέμενεν αὐτὸν ἡ κορσέττα *Δάρδαλο*. Ἄλλ' οἱ περὶ αὐτὸν στρατηγοὶ τὸν κατέπεισαν νὰ μεταβάλλῃ σχέδιον, ὑποσχόμενοι αὐτῷ στρατιώτας καὶ χρήματα, καὶ οὕτως ἐπανῆλθεν εἰς Μεξικὸν διακηρύττων ὅτι δὲν μένει εἰμὴ πρὸς τὸ καλὸν τοῦ Μεξικανικοῦ λαοῦ καὶ ὅτι δὲν παρεκινεῖτο εἰς τοῦτο οὔτε ὑπὸ ἀτομικῶν οὔτε ὑπὸ πολιτικῶν συμφερόντων.

*
*
*

Ἡ ἀναχώρησις τῶν Γαλλικῶν στρατευμάτων ἐγκατέλειψε τὸ γάδιον ἐλεύθερον εἰς τοὺς Ζουαριστὰς, οἵτινες ἐνισχυθέντες ταχέως ἠτοιμάζοντο νὰ πολιορκήσωσιν αὐτὴν τὴν πρωτεύουσαν· «Θέλω ἀπαλλάξαι τὴν πόλιν ἀπὸ τῆς δοκιμασίας ταύτης», εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ, ὅστις καὶ ἐν μέσῳ ὄλων τούτων τῶν καταδρομῶν διετήρει τὴν χρακτηρίζουσαν αὐτὸν καλοκάγαθίαν καὶ ἀπεχώρησεν εἰς Κουρετάρο, ἔνθα οἱ στρατηγοὶ Μιραμὼν, Μανδέζ, Καστίλιο, Μέζια, Ἀβελλάνο καὶ ὁ πρίγκηψ Σάλμ-Σάλμ εἶχον συγκροτήσει μικρὸν στρατὸν ἐξ ὀκτακισχιλίων ἀνδρῶν.

Κατὰ τὸ ἑβδομηκοντὴμερον διάστημα τῆς πολιορκίας τῆς πόλεως ταύτης, ὁ Μαξιμιλιανὸς προσνήχθη μεθ' ἡρωϊκοῦ μεγαλείου, συμμεριζόμενος τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰς στερήσεις τῶν ἀπλῶν στρατιωτῶν καὶ τρεφόμενος ὡς αὐτοὶ μόνον ἐκ κρέατος ἡμιόνου, ἐνῶ οἱ στρατηγοὶ του παρεδίδοντο εἰς τὰς ἡδονὰς τραπέζης πολυτελοῦς. Ἐξετίθετο δ' εἰς τὸν ἐχθρὸν πλέον ἢ οὐδεὶς ἄλλος τῶν στρατιωτῶν του καὶ περιεφέρετο ἐπὶ τῶν προμαχόνων ὡς ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ μεγάρου του· ἀπαξ μόνον οἱ ὀφθαλμοὶ του μετὰ ψυχικῆς ταραχῆς προσηλώθησαν ἐπὶ πέντε πτωμάτων ἅτινα ἐσπάρασσον κρεμάμενα ἀπὸ τῶν κλάδων δένδρων· ἦσαν οἱ ταχυδρόμοι του, οἵτινες πεσόντες εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ζουαριστῶν εἶχον ἀπαγχονισθῆ ὑπὸ τὰ τείχη τῆς πόλεως.

Ἐνῶ δὲ ἦτο εὐκόλον νὰ ἀνοίξῃ δίοδον διὰ τοῦ ἵππικοῦ του, μὴ θέλων ὅμως νὰ ἐγκαταλείψῃ τοὺς στρατιώτας του, ἤρνεῖτο νὰ παραδοθῇ·

«Θέλω, ἔλεγε, νὰ ἀποθάνω μαχόμενος.» Ἐνῶ δὲ καθ' ἑκάστην συνελάμβανον αἰχμαλώτους, ὁσάκις τῷ ὠμίλου περι τῆς ἀνάγκης τοῦ ἀπαγχονισμοῦ τῶν ἐπὶ κατασκοπεῖα ὑπόπτων, ἤρκειτο ἀπαντῶν· «Ὅχι, δὲν θέλω θανατικὰς ποινάς· ἐὰν τὰ πάντα θαίνουσιν αἰσίως τόσον καλλίτερον, ἀλλ' ἐὰν μέλλωμεν νὰ υποκύψωμεν δὲν θέλω νὰ ἔχω τὴν συνειδήσίν μου βεβαρημένην.» Ἐν τούτοις αἱ τροφὰὶ ἐπλησίαζον νὰ τελειώσωσι καὶ ἔπρεπεν ἢ νὰ παραδοθῶσιν ἢ νὰ ἐξέλθωσι τοῦ φρουρίου μὲ τὰ ὅπλα εἰς χεῖρας.

Ἀπεφασίσθη ἡ ἐξοδος· ὅθεν τὴν νύκτα τῆς 14ῆς Μαΐου οἱ ἐναπομείναντες ἑπτακισχίλιοι ἄνδρες ἐμελλον νὰ ριφθῶσιν εἰς τὰς τάξεις τοῦ ἐχθροῦ καὶ νὰ διευθυνθῶσι πρὸς τὴν Βέρα Κρούζ. Κατὰ παράδοξον δὲ σύμπτωσιν ὁ Ζουαριστῆς στρατηγὸς Ἐσκοβέδο εἶχεν ἀποφασίσει νὰ ἀρχίσῃ τὴν ἔφοδον τὴν πρωτὴν τῆς 15ῆς.

Ἄλλ' οὔτε ἡ ἐξοδος, οὔτε ἡ ἔφοδος ἐπραγματοποιήθησαν, διότι ἡ προδοσία τοῦ Λοπεζ ἐμπόδισε τὰς προπαρασκευὰς τῆς ἐξόδου καὶ κατέστησε τὴν ἔφοδον περιττήν. Ὁ Λοπεζ, ὁ τοῦ σουτον ὑπὸ τοῦ Μαξιμιλιανού εὐεργετηθεὶς, ὁ Λοπεζ, ὅστις ἐλέγετο ὁ ἐπιστήθιος καὶ ἀφωσιωμένος τοῦ αὐτοκράτορος φίλος, τὸν ἐπώλησε διὰ 2,000 οὐγκίας χρυσοῦ! Τὴν αὐτὴν ἡμέραν, ἐν ἔτος πρότερον, εὐρισκόμενος οὗτος μετὰ τῆς αὐτοκρατείας εἰς Πουέβλαν προσεκάλεσε παρ' αὐτῷ τὴν σύζυγόν του, ἀλλ' ἐπειδὴ αὕτη ἐρχομένη ἔτεκε προῶρως καθ' ὁδόν, «Δὲν ἀνέχουμαι, ἔγραψεν αὐτῷ ὁ Μαξιμιλιανός, νὰ γεννηθῇ ὁ υἱός σου εἰς ζένην οἰκίαν, ἰδοὺ τὸ ποσὸν ταῦτο ὅπως ἀγοράσῃς τὴν οἰκίαν ἐν ἣ ἐγεννήθη.» Ἐν τούτοις ὁ Λοπεζ, γνωρίζων κάλλιστα τὰ ἐν τῷ ἐχθρικῷ στρατοπέδῳ γινόμενα, ἔπεμψε τὴν ἐσπέραν τῆς δεκάτης τετάρτης ἐπιστολὴν εἰς τὸν Ἐσκοβέδο προτείνων αὐτῷ τὴν παράδοσιν τῆς μονῆς δὲ Λα-Κρούζ, ἔνθα εὕρισκετο ὁ αὐτοκράτωρ μετὰ τοῦ ἐπιτελείου του.

Ὁ Ἐσκοβέδο ἐδέχθη· καὶ περὶ τὸ μεσονύκτιον ὁ Λοπεζ ἐπαρουσιάσθη εἰς τὰς τάφρους, ὀδηγῶν τοὺς στρατιώτας του, οἵτινες πάραυτα κτεθέσαν τὰ ὅπλα! καὶ οὕτως οἱ Ζουαρισταὶ λαβόντες τὴν θέσιν τῶν αὐτοκρατορικῶν κατέλαβον τὴν μονὴν χωρὶς οὐδεὶς νὰ λάθῃ εἰδθῆσιν.

Τὴν δὲ πρωτὴν ὁ Μαξιμιλιανός, ἐγερθεὶς ἐνωρίς κατὰ τὴν συνήθειάν του, ὑπῆγε νὰ ἐξυπνίσῃ τὸν πρίγκηπα Σάλμ-Σάλμ καὶ ἐξῆλθον ἀοπλοὶ ἀμφότεροι, ἀλλ' ὅταν ἐφθασαν πλησίον τῆς θύρας, ὁ αὐτοκράτωρ ἐστάθη καὶ στραφεὶς πρὸς τὸν σύντροφόν του· «Δημοκρατικοὶ στρατιῶται, ἀνέκραξεν, ἐπροδόθημεν!» Συγχρόνως ὁ στρατηγὸς Λοπεζ, ὅστις εἶδεν αὐτοὺς ἐρχομένους, ἔδειξε τὸν αὐτοκράτορα εἰς τὸν συνταγματάρχην Ῥίνσων Γαλλιάρδον, ὅστις κατεῖχε τὴν θύραν μετὰ τῶν Ζουαριστῶν.

Ἄλλ' ὁ Ῥίνσων ἦτο στρατιώτης τίμιος καὶ

εἶχε καρδίαν γενναίαν· ἀπήντησε λοιπὸν ἀρκετὰ μεγαλοφώνως ὥστε νὰ τὸν ἀκούσῃσι καὶ οἱ στρατιῶταί του καὶ ὁ Μαξιμιλιανός· «Εἶναι ἰδιώται, δὲν εἶναι στρατιωτικοί. Ἄς ἀπέλθωσιν ἐν εἰρήνῃ!» Καὶ οὕτως ὁ αὐτοκράτωρ καὶ ὁ πρίγκηψ, διαβάντες ἀνεόχλητοι, διηυθύνθησαν δρομαίως πρὸς τὸ ἀντίθετον μέρος τῆς πόλεως. Εἰς τὰς ἐρήμους ἐκεῖνας ὁδοὺς ἐπεκράτει ἡ σοβαρὰ σιγὴ, ἡ προαναγγέλλουσα σπουδαῖόν τι γεγονός, ἀλλὰ μετὰ τινα λεπτὰ τὰ πυροβόλα ἐκρότου καθ' ἄλλην τὴν γραμμὴν καὶ εἰς τὰς κραυγὰς τῶν δημοκρατικῶν, οἱ αὐτοκρατορικοὶ ἀνυψοῦντες εἰς τὸν ἀέρα τὰς λαβὰς τῶν πυροβόλων των ἀπῆντων: Ζήτω ἡ ἐλευθερία! Μόνος ὁ Μιραμὼν ἀνθίστατο εἰσέτι ἔχων παρατεταγμένους εἰς μάχην τοὺς στρατιώτας του κατὰ τὴν ὁδὸν τῶν Καπουσίων, μίξν τῶν πλατυτέρων ὁδῶν τοῦ Κουρετάρο, ὅτε προσβληθεὶς ὑπὸ πυροβολισμοῦ κατὰ τὸ πρόσωπον ἔπεσε κατὰ γῆς καὶ ἀνηγέρθη σχεδὸν τυφλὸς καὶ αἰχμαλώτος.

Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ μετὰ τῶν στρατηγῶν του Μέξια, Καστίλιο, Ἀβελάνο καὶ τοῦ πρίγκηπος Σάλμ-Σάλμ κατέρυγεν ἐπὶ τοῦ Cerro de la Campana, λοφίσκου περιεχαρακωμένου ὅστις ὑψοῦται ὑπεράνω τῆς πόλεως· ἐκεῖ, ἄνευ τηλεβόλων καὶ πυροβολιστῶν ὁμοιάζον ἐπὶ τοῦ βράχου ἐκεῖνου πρὸς δυστυχεῖς ναυαγούς, οἵτινες ἐλέπουσι μυκωμένην τὴν θάλασσαν περὶ αὐτοὺς καὶ ὁρῶσαν ἵνα τοὺς καταπῆ. Ὁ στρατηγὸς Ἐσκοβέδο, ὁ ποτὲ χυδαῖος ὁδηγὸς ἡμιόνων, τὴν μορφήν αἰμοχαρῆς, ἤρχετο δρομαίως κατ' αὐτῶν ὁδηγῶν τέσσαρα τάγματα πεζικοῦ καὶ ὄλον τὸ ἵππικὸν ὅπερ ἐπλήρου τὸν ἀέρα μὲ κραυγὰς ὀργῆς καὶ θανάτου· ἐν ῥοπῇ ὀφθαλμοῦ ὁ λόφος ἐπολιορκήθη στενωῶς.

—Μὴ πυροβολεῖτε· τὸ αἶμα θὰ χυθῆ ἀνωφελῶς, εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ εἰς τοὺς περιστοιχοῦντας αὐτὸν ὡσεὶ ζῶντα τείχη. Καὶ μὲ σιγῆν φωνὴν καὶ σχεδὸν ἐκλείπουσαν, διέταξεν ἕνα τῶν ὑπασπιστῶν του νὰ ἀνυψώσῃ σημαίαν λευκὴν ἐπὶ τῆς λόγχης πυροβόλου· οἱ Ζουαρισταὶ οἵτινες ἀνέβαινον τὸν λόφον κατὰ στοίχους πυκνοὺς, ἔτοιμοι νὰ ἀρχίσωσι τὸ πῦρ, ἔσταμάτησαν. Σιγὴ θαυμάτη διεδέχθη τὸν θόρυβον καὶ τὰς κραυγὰς τῆς ἐφόδου.

Τότε ἀνθρωπὸς τις, στολὴν φέρων Μεξικανοῦ στρατηγοῦ, μακρὰ ὑποδήματα ἱππέως, ἐπενδύτην μέλανα καὶ ἐπωμίδας χρυσαῖς, ἐνεφανίσθη ἐπὶ τοῦ πρώτου χαρῶματος καὶ στρέψας πέριξ βλέμμα γαλήνιον, κατέβη μὲ βῆμα σταθερὸν παρακολουθούμενος ὑπὸ τῶν λοιπῶν στρατηγῶν του.

Οἱ Ζουαρισταὶ τὸν ἐχαιρέτησαν κραυγάζοντες· Ζήτω ἡ ἐλευθερία!

Ἀνεγνώρισαν τὸν αὐτοκράτορα· ὁ Μαξιμιλιανὸς ἐβάδισεν ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸν στρατηγὸν Κορώναν, ὅστις ἤγειτο τοῦ σώματος τῶν Ἀμερι-

κανῶν ἐθελοντῶν, γνωστοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα «Τάγμα τῆς τιμῆς», καὶ συγκειμένου ἐκ πεντήκοντα περίπου ἱππέων ἐχόντων ὅλων βαθμὸν ἀξιοματικοῦ.

—Στρατηγέ, λέγει, ἐπροδόθην ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ὑπὸ τῆς τύχης· εἶναι ἀρκετὰ αἰ μᾶχρι τοῦδε χῆραι καὶ τὰ ὄρφανά· ἰδοὺ ἡ σπάθη μου.

—Μεγαλειότατε, ἀνέκραξεν ὁ Κορώνας, λησμονῶν ὅτι δὲν ἀποτείνεται πλέον εἰς αὐτοκράτορα, μεγαλειότατε, κρατήσατε τὴν σπάθην σας.

Εἶτα προσκαλέσας αὐτὸν νὰ ἀναβῆ πάλιν ἐπὶ τοῦ ἵππου του, τὸν συνώδευσεν μετὰ τῶν λοιπῶν αἰχμαλώτων μέχρι τῆς μονῆς τῆς ἀγίας Τερεζίτας.

Ἐκεῖ ὁ αὐτοκράτωρ καὶ οἱ στρατηγοὶ του ἐφυλακίσθησαν ἐντὸς τῶν ὑπογείων καὶ ὄχι μόνον ἀφῆκαν αὐτοὺς νὰ κοιμῶνται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, ἀλλὰ καὶ νὰ θασανίζωνται ὑπὸ τῆς πείνης καὶ τῆς δίψης, μέχρις οὗ ἡ ἀφίξις τῆς πριγκηπίσσης Σάλμ-Σάλμ ἐπέφερον ἀνακούφισιν τινα εἰς τὰς κακουχίας των. Διότι τότε μετέφερον αὐτοὺς εἰς τὴν μονὴν τῆς Capuchina καὶ ἐπέτρεψαν εἰς τοὺς φίλους των νὰ πέμπωσιν εἰς αὐτοὺς οἶνον, τροφὰς καὶ ἐνδύματα.

Ἡ διαγωγὴ τῆς πριγκηπίσσης ταύτης κατὰ τὴν τελευταίαν φάσιν τοῦ δράματος ἦτο ἀληθῶς ἡρωϊκὴ· διότι ἐξερχόμενη τοῦ πολιορκουμένου Μεξικοῦ ὑπέστη δις τὸ πῦρ τῶν στρατιωτῶν τοῦ Πορφυρίου Διάξ καὶ φθάσασα εἰς Γουαδελούπην, ἐπειδὴ εἶχε κατηγορηθῆ ὡς διανείμασα χρήματα εἰς τοὺς αὐστριακοὺς αἰχμαλώτους, ἐτέθη ὑπὸ κράτησιν, μέχρις οὗ κατῴρθωσεν τέλος νὰ λάβῃ διαβατήριον διὰ τὴν Εὐρώπην· ἀλλ' ἀντὶ νὰ ἀναχωρήσῃ ἦλθεν εἰς Κουρετάρο πρὸς ἐντάμωσιν τοῦ συζύγου της, καὶ ἐκείθεν κρυπτομένη καὶ ὁδοιποροῦσα διὰ νυκτὸς ἔφθασεν εἰς τὸν Ἅγιον Λουδοβίκον τῆς Ποτόσσης ὅπως μεσιτεύσῃ παρὰ τῷ Ζουαρέξ, ὅστις διέμεεν ἐκεῖ. Ὅτε δὲ διηγήθησαν εἰς τὸν Μαξιμιλιανὸν τὴν εὐγενῆ ταύτην διαγωγὴν δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὰ δάκρυα.

Οἱ αἰχμαλῶται ἔμειναν ἐπὶ τρεῖς ἐβδομάδας εἰς Capuchina ἀγνοοῦντες τὴν τύχην των, διότι οἱ Ζουαρισταὶ ἐφαίνοντο ἀμηχανοῦντες περὶ τοῦ πρακτέου.

Ἄλλὰ τὴν 10^{ην} Ἰουνίου ἀνηγγέλθη αὐτοῖς ὅτι ὁ Ζουαρέξ ἔδωκε τὴν διαταγὴν νὰ δικασθῶσιν ὑπὸ τοῦ στρατοδικείου καὶ ὅτι ἡ δίκη προσδιωρίσθη νὰ γείνη τὴν 12^{ην}.

—Ποῦ θέλετε μὲ ὁδηγήσει; ἠρώτησεν ὁ Μαξιμιλιανὸς τὸν ἐλθόντα νὰ παραλάβῃ αὐτὸν ἀξιοματικόν.

—Ἐνώπιον τοῦ στρατοδικείου.

—Ποῦ θέλει συγκροτηθῆ;

—Εἰς τὸ θέατρον.

— Εἰς τὸ θέατρον ;

— Μάλιστα.

— Δὲν πηγαίνω. Διακηρύττω ὅτι δὲν ἐξέρχομαι ἐντεύθεν διὰ νὰ παρασταθῶ εἰς δίκην ὡς ἠθοποῖς ἐπὶ τῆς σκηνῆς.

Ὁ ἀξιωματικὸς, ἐνοήσας ὅτι δὲν ἠδύνατο νὰ κατορθώσῃ τίποτε εἰμὴ διὰ τῆς βίας, ἀπῆλθεν.

Ἄλλ' οἱ στρατηγοὶ Μιραμὼν καὶ Μέζια ἐσύρθησαν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἔνθα εἶχε συνέλθει τὸ δικαστήριον· τὰ θεωρεῖα ἦσαν πλήρη ὡς ἐν τῇ μέρᾳ μεγάλης παραστάσεως, περιπλέον δὲ τὸ θέαμα τοῦτο ἐδίδετο δωρεάν.

Αἱ συζητήσεις διήρκεσαν ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, ὁ δὲ αὐτοκράτωρ κατηγορεῖτο ὡς ἀρπάσας τὴν ἐξουσίαν καὶ ὡς ἱππινῆσας ἐμφύλιον πόλεμον, εἶτι δὲ προσήπτετο εἰς αὐτὸν καὶ ὁ φόνος 40 χιλιάδων δημοκρατικῶν, ἀπαγχονισθέντων καὶ πυροβοληθέντων δυνάμει τοῦ διατάγματος τῆς 3 Ὀκτωβρίου τοῦ 1865, ὅπερ, ὡς γνωστὸν, εἶχε προκληθῆ ὑπὸ τοῦ Βαζαίν.

Τὴν πρωίαν τῆς 15ῆς ὁ Ἑσκοβέδο ἐπαρουσιάσθη ἐν τῇ φυλακῇ τοῦ Μαξιμιλιανοῦ κρατῶν τὴν ἀπόφασιν τοῦ δικαστηρίου.

Ὁ αὐτοκράτωρ, ὅστις ἐμάντευε τὴν τύχην του, τῷ εἶπε μετ' ἀγαθότητος·

— Ἀναγνώσατε στρατηγέ· σὰς ἀκούω.

Ὁ Μαξιμιλιανὸς μετὰ τῶν στρατηγῶν τοῦ Μέζια καὶ Μιραμὼν κατεδικάζετο εἰς θάνατον.

— Ἐχει καλῶς ! εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ μετὰ τῆς συνήθους αὐτῷ γαλήνης καὶ ἰλαρότητος, ὁ νόμος τῆς τρίτης Ὀκτωβρίου ἐψηφίσθη κατὰ ληστῶν καὶ κακούργων, ἡ δὲ καταδίκη αὐτῆ ἀπεφασίσθη ὑπὸ δολοφόνων !

Ὁ Ἑσκοβέδο ἔθεσε τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ῥεβόλβερ ψιθυρίζων· « Ἄθλιε ! Μεταβαλὼν ὅμως γνώμην προσέθηκεν· «ὁ καταδικασθεὶς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ καταρασθῆ τοὺς δικάσαντας αὐτόν.»

Ἄλλ' ὁ Μαξιμιλιανὸς ἔστρεψε τὰ νῶτα καὶ ὁ Ἑσκοβέδο ἀπῆλθεν.

Ἡ ἡμέρα τῆς καταδίκης εἶχεν ὀρισθῆ διὰ τὴν ἐπαύριον, ἀλλ' ἀνεβλήθη μέχρι τῆς 19ῆς κατὰ διαταγὴν τοῦ Ζουαρέζ.

Πάραυτα οἱ πρέσβεις τῆς Πρωσσίας καὶ τῆς Ἀγγλίας ἀπῆλθον εἰς Ἅγιον Λουδοβικὸν τῆς Ποτόσσας ἐπὶ τῇ ἐλπίδι· ὅτι ἤθελον ἐπιτύχει παρὰ τοῦ Προέδρου τὴν χάριν τοῦ καταδίκου, ἀλλ' ὁ Ζουαρέζ ἔμεινεν ἀδυσώπητος, δι' ἄσχυριζόμενος ὅτι τὸ παράδειγμα τοῦτο ἦτο ἀναγκαῖον πρὸς ἐδραΐωσιν τῆς Δημοκρατίας.

Τὴν νύκτα τῆς 18ῆς πρὸς τὴν 19ῆν, ὁ Μαξιμιλιανὸς ἐζήτησε ψαλλίδιον, ἀλλ' ἐπειδὴ ἠρνήθησαν νὰ τῷ δώσωσι, παρεκάλεσε τὸν δεσμοφύλακα νὰ κόψῃ ὁ ἴδιος ἄκραν τινὰ τῆς κόμης του, τούτου δὲ γενομένου ἔγραψε πρὸς τὴν αὐτοκράτειραν Καρλότταν τὴν ἐξῆς ἐπιστολήν·

« Ἐάν ποτε, φιλιτάτη μοι Καρλόττα, θερα-

πευθῆς καὶ δυνηθῆς νὰ ἀναγνώσῃς τὰς γραμμάς ταύτας, θέλεις μάθει τὴν ἀσπλαγχνίαν τῆς τύχης, ἥτις ἀφ' ἧς στιγμῆς ἀνεχώρησες εἰς Εὐρώπην δὲν ἔπαυσε νὰ μὲ κατατρέχῃ ἀπερχομένη ἔλαβες μετὰ σοῦ τὴν εὐδαιμονίαν μου, τὴν ψυχὴν μου ὅλην ! Διατί νὰ μὴ σὲ ἀκούσω ; Οἴμοι ! τόσαι ἀπόδοποι συμφοραὶ, τόσαι καταδρομαὶ ἄδικοι ἐπέπεσον κατ' ἐμοῦ, ὥστε ἔσθυσαν πλέον τὴν ἐλπίδα ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ περιμένω τὸν θάνατον ὡς ἄγγελον ἀπολυτρώσεως. Ἀποθνήσκω ἄνευ ἀγωνίας· θέλω πέσει ἐνδόξως ὡς στρατιώτης, ὡς βασιλεὺς ἠττημένος. . . . Ἐάν δὲν δυνηθῆς νὰ ἀντιστῆς εἰς τὸ μέγεθος τῆς θλίψεως ταύτης, ἐάν ἐντὸς ὀλίγου ὁ Θεὸς σὲ ἐνώσῃ πάλιν μετ' ἐμοῦ, θέλω εὐλογῆσαι τὴν θεῖαν καὶ πατρικὴν του χεῖρα, ἥτις τόσον σκληρῶς μὰς ἐπάταξεν.

Ὁ ἀγαπητὸς σου Μάξ. »

Ἀφοῦ ἠσπάσθη τὴν ἐπιστολήν του ἐνέκλεισεν ἐν αὐτῇ τὸν μεταξοειδῆ καὶ ξανθὸν βόστρυχόν του καὶ τὴν ἀπέστειλε μετ' ἄλλων ἐπιστολῶν, ἃς ἔγραψε πρὸς τὴν μητέρα του, πρὸς τὴν ἀρχιδούκισσαν Σοφίαν καὶ πρὸς διαφόρους φίλους του. Εἶδον τινὰς τῶν ἐπιστολῶν τούτων εἶναι γεγραμμέναι γαλλιστί· ἐπὶ τῶν κανονικῶν καὶ σταθερῶν ἐκείνων χαρακτῆρων διαβλέπει τις ἀποκαλυπτομένην τὴν εὐαίσθητον καὶ ὠραίαν ψυχὴν τοῦ πρίγκηπος τούτου καὶ αἰσθάνεται πόσον ἰσχυρὰ ἦτο ἡ ἐπιρροή μετ' ἧς προσεῖλκυε τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν ἀγάπην τῶν περὶ αὐτόν. Διὰ τοῦτο ἐχρειάσθη ὅπως ἐπιτευχθῆ καταδικαστικὴ κατ' αὐτὸ ἀπόφασιν οἱ δικασταὶ νὰ ἦναι ἄνθρωποι μηδέποτε γνωρίσαντες αὐτόν, στρατηγοὶ μηδέποτε πλησιάσαντες αὐτόν.

Εἶχεν ἤδη σημάει ἡ ἔκτι τῆς πρώτης, ὅτε ἠνοιχθῆ ἡ θύρα τῆς φυλακῆς του.

— Εἶμαι ἕτοιμος, εἶπεν ὁ Μαξιμιλιανὸς, προχωρῶν πρὸς τὸν ἀξιωματικὸν τὸν ἐρχόμενον ἵνα ὀδηγήσῃ αὐτόν.

Ἐνῶ δὲ διέβαινε τὸ κατώφλιον τῆς μονῆς ἀνατείνας τὸ βλέμμα πρὸς τὸν οὐρανόν·

— Ὅποια ὠραία ἡμέρα ! εἶπεν, νυχθήθην πάντοτε νὰ ἀποθάνω πρωίαν θερινὴν κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου.

Ἀναβὰς δὲ ἐπὶ τοῦ πρώτου ὀχήματος, παρηκολουθήθη ὑπὸ τῶν στρατηγῶν Μέζια καὶ Μιραμὼν καὶ ὑπὸ τοῦ ἐξομολογήσαντος αὐτοῦς ἱερέως, καὶ οὕτως ἡ συνοδία αὕτη, περιφρουρούμενη ὑπὸ στρατοῦ τετρακισχιλίων ἀνδρῶν, ὠδηγήθη διὰ τῆς πόλεως μέχρι τοῦ Cerro de la Campana. Καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα ἕσταντο ὄρθιοι καὶ ἀπτύχτοι, τὸ μεῖδιμα ἔχοντες ἐπὶ τῶν χειλέων. Ἡ ἐνδυμασία των ἦτο ἐπιμελετημένη ὡς ἐάν ἐμελλον νὰ παρασταθῶσιν εἰς τελετήν.

Τὸ δὲ συρρέον πλῆθος κύπτον ἀπὸ τῶν παρὰ τῶν δωματίων, ἀπὸ τῶν στεγῶν,

ἐν σιωπηλῷ θαυμασμῷ θεώρει αὐτοὺς διαβαίνοντας, διότι ἡ γενναϊότης καὶ ἡ ἀταραξία τοῦ αὐτοκράτορος ἐκείνου ὅστις ἔβαινε πρὸς τὸν θάνατον ἐξέπληττε καὶ τοὺς μᾶλλον ἀδιαφόρους· αἱ γυναικες μάλιστα συγκεκρινημένοι ἐκ τῆς μεγαλοψυχίας, ἣν εἰκόνιζεν ἡ μορφή του, ἀπεμακρύνοντο ὅπως κρύψωσι τὰ δάκρυα.

Ὁ Μαξιμιλιανὸς ἦτο ἀληθῶς ὠραῖος· ἡ ξανθὴ αὐτοῦ κόμη ἦτο κανονικῶς διαμοιρασμένη μέχρι τοῦ αὐχένος, οἱ κυανοὶ ὀφθαλμοὶ του διέχυον βλέμμα ἡρεμον καὶ συμπαθές, αἱ δὲ λευκαὶ αὐτοῦ χεῖρες συνῆδον πρὸς τὴν ὄλην αὐτοῦ εὐγένειαν καὶ κομψότητα.

Ἄλλ' εἰς τὴν τελευταίαν στροφήν τῆς ὁδοῦ, ὁ στρατηγὸς Μέζια ὠχρίασε καὶ ἐστηρίχθη ἐπὶ τοῦ χεῖλους τοῦ ὀχήματος· διότι εἶχε διακρίνει μεταξὺ τοῦ πλήθους τὴν σύζυγόν του, ἣτις τὰς τρίχας ἀνωρθωμένας, τὸ βλέμμα πεπλανημένον, τὸ νεογέννητον βρέφος τῆς σφίγγουσα εἰς τὴν ἀγκάλην περιεφέρετο ὡς παράφρων. Εἰς τὸ θέημα τοῦτο, κρυβεῖς ὀπισθεν τῶν συντρόφων του, ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ κατέπνιξε τοὺς λυγμούς του.

Τέλος ἡ συνοδεία ἐφθασεν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Cero de la Campana, διότι ὡς τόπος καταδικῆς εἶχε προσδιορισθῆ τὸ μέρος, ἔνθα ὁ Μαξιμιλιανὸς συνελήφθη αἰχμάλωτος. Ὁ αὐτοκράτωρ πηδήσας τότε ἐλαφρῶς ἀπὸ τοῦ ὀχήματος, ἐτίναξε τὰ ἐνδύματά του καὶ πλησιάσας πρὸς τὸ ἀπόσπασμα τῶν στρατιωτῶν τῶν ὠρισμένων νὰ πυροβολήσωσι κατ' αὐτοῦ, διένειμε πρὸς ἕκαστον αὐτῶν ἀνὰ ἓν χρυσοῦν νόμισμα.

— Σκοπεύσατε καλῶς, φίλοι μου· μὴ μὲ πυροβολήσητε εἰς τὸ πρόσωπον, κτυπήσατε τὴν καρδίαν μου.

Ἐπειδὴ δὲ εἰς τῶν στρατιωτῶν ἔκλειεν, ὁ Μαξιμιλιανὸς πλησιάσας τῷ προσέφερε τὴν σιγαροθήκην του, ἣτις ἦτο πεπλεγμένη ἐκ σύρματος ἀργυροῦ καὶ κεκοσμημένη διὰ πολυτίμων λίθων.

— Φύλαττε τοῦτο πρὸς ἐνθύμησίν μου, φίλε μου· ἡ θήκη αὕτη ἀνήκεν εἰς ἡγεμόνα ὅστις ὑπῆρξε πολὺ εὐτυχέστερος ἐμοῦ.

Ὁ δὲ ὑπαξιωματικὸς, ὁ μέλλων νὰ δώσῃ τὸ πρόσταγμα, προχωρήσας πρὸς αὐτὸν τὸν παρεκάλεσε νὰ τὸν συγχωρήσῃ.

— Τέκνον μου, ἀπήντησεν ὁ Μαξιμιλιανὸς, ὁ στρατιώτης ὀφείλει νὰ ὑπακούῃ πάντοτε εἰς τὰς διδομένας αὐτῷ διαταγὰς· τὸ καθήκόν του εἶναι νὰ ἐκτελῇ τὸ καθήκόν του.

Εἶτα στραφεὶς πρὸς τοὺς στρατηγούς του Μέζια καὶ Μιραμῶν, «Γενναῖοί μου φίλοι, ἔλθετε νὰ σὰς ἐναγκαλισθῶ!» τοῖς εἶπε, καὶ θλίψας αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ στήθους του προσέθηκε· «μετὰ τινὰ λεπτὰ θέλομεν πάλιν συναντηθῆ εἰς βελτίονα κόσμον»· ἀποτεινόμενος δὲ πρὸς τὸν Μιραμῶν· «Στρατηγέ, εἶπεν, ἡ θέσις τῆς τιμῆς ἀ-

νήκει εἰς τὸν ἀνδρείότερον! ὅθεν λάβε τὴν προσδιορισθεῖσαν δι' ἐμέ.»

Ἄλλ' ἐπειδὴ ὁ Μέζια εἶχε καταβληθῆ πολὺ ἐκ τῆς θέας τῆς παραρρηνησάσης σύζυγού του, ὁ Μαξιμιλιανὸς ἔθλιψε πάλιν τὴν χεῖρά του λέγων πρὸς αὐτόν· «Ὁ Θεὸς δὲν ἐγκαταλείπει τοὺς πάσχοντας καὶ μένοντας· ὡς πρὸς τοὺς ἀπερχομένους καὶ ἀδίκως παθόντας, οὗτοι εὐρίσκουσι τὴν ἀμοιβὴν των εἰς τὸν οὐρανόν.»

Ἐν τούτοις κρότος τυμπάνου ἀνήγγειλεν ὅτι ἡ ἀπαισία στιγμῇ προσήγγισε.

Τότε ὁ Μαξιμιλιανὸς ἐπροχώρησε βήματά τινα καὶ ἀναβὰς ἐπὶ λίθου ἀπέτεινε μετὰ φωνῆς σταθερᾶς τοὺς ἐξῆς λόγους εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ εἰς τὸ παριστάμενον πλήθος·

«Μεξικανοί! Οἱ ἄνθρωποι τῆς θέσεώς μου καὶ τοῦ γένους μου, οἱ ἐμπνεόμενοι ὑπὸ τῶν αὐτῶν ὡς ἐγὼ αἰσθημάτων, προωρίσθησαν ἢ διὰ νὰ παρασκευάζωσι τὴν εὐδαιμονίαν τῶν λαῶν, ἢ διὰ νὰ πίπτωσι μάρτυρες αὐτῶν.

Δὲν ἦτο σκοπὸς παράνομος ὁ παραινέσας με νὰ ἔλθω μεταξὺ ὑμῶν, ὅπου σεῖς οἱ ἴδιοι μὲ προσεκλέσατε. Πρὶν ἀποθάνω ἀφήσατέ με νὰ σὰς εἶπω ὅτι μετεχειρίσθη πάσας μου τὰς δυνάμεις ὑπὲρ ὑμῶν.

Μεξικανοί, εἶθε τὸ αἵμά μου νὰ ἦναι τὸ τελευταῖον τὸ ὁποῖον χύνετε, εἶθε τὸ πολυπαθὲς Μεξικόν, ἡ θετὴ μου πατρίς, νὰ εὐδαιμονῇ πάντοτε.»

Ὅτε δὲ ἐπανελάβε τὴν θέσιν του, εἰς λοχίας ἤλθε νὰ διατάξῃ τὸν Μιραμῶν καὶ τὸν Μέζια ὅπως στραφῶσιν ἀντιθέτως, διότι καταδικασθέντες ὡς προδόται ἔμελλον νὰ πυροβοληθῶσι τὰ νῶτα ἔχοντες ἐστραμμένα.

— Χαίρετε λοιπόν, καλοῖμου φίλοι, εἶπεν ὁ Μαξιμιλιανὸς σταυρώνων τὰς χεῖρας καὶ περιμένων ἀταράχως τὸν θάνατον.

Ἄλλὰ μόλις ἐδόθη τὸ πρόσταγμα «Φέрте ἄρμ!» κρυγὴ ἀπειλῶν καὶ δυσαρρεσκείας ἠγέρθη μεταξὺ τοῦ πλήθους· πρὸς τὸ μέρος, ἔνθα εἶχον συρρέουσι οἱ Ἰνδοί, ὅτινες ὡς ἐκ τῶν δοξασιῶν καὶ τῶν παραδόσεων των εἶχον προσκολληθῆ εἰς τὸν αὐτοκράτορα, διότι κατ' αὐτοὺς λευκός τις μέλλει ποτὲ νὰ ἔλθῃ ὅπως τοὺς σώσῃ ἐκ τοῦ ξενικοῦ ζυγοῦ· ὅθεν ἐπίστευον ὅτι ὁ Μεσσίας οὗτος ἦτο ὁ Μαξιμιλιανός.

Οἱ ἀξιωματικοὶ ἐστράφησαν σείοντες τὰ ξίφη των καὶ πάραυτα ἠκούσθη τὸ πρόσταγμα «Πῦρ!»

— Ζήτω τὸ Μεξικόν! ἀνέκραξεν ὁ Μιραμῶν.

— Καρλόττα! Καρλόττα! ἐφώνησεν ὁ Μαξιμιλιανός.

Ἄλλ' ἡ ἐκπυροκρότησις ἐκάλυψε τὴν φωνήν των.

Καὶ ὅτε ὁ καπνὸς διελύθη, τρία πτώματα ἔκειντο ἐξηπλωμένα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Τὸ τοῦ αὐτοκράτορος εἶχε διατρυπηθῆ ὑπὸ πέντε βολῶν. Ἄρου δὲ ἐναπέθεσαν αὐτὰ εἰς τὰ φέρε-

τρα, ἅτινα εὐρίσκοντο θήματά τινα ἀπὸ τοῦ τόπου τῆς καταδίκης, τὰ παρῆρα μὲν ἐν μέσῳ τῆς αὐτῆς παρκατάξεως· μέχρι τῆς μονῆς τῶν Καπουκίνων.

— Νῦν ὅτε δ' αὐτοκράτωρ ἀπέθανε, θέλομεν κηδεύσει ἐπαξίως τὸν ἀρχιδούκα τῆς Αὐστρίας, εἶπεν ὁ στρατηγὸς Μιχουέλ Παλάσιος, εἰς ἃν εἶχεν ἀνατεθῆ ἡ φύλαξις τοῦ σώματος τοῦ Μαξιμιλιανου.

Καὶ ταριχεύσαντες αὐτὸν τὸν ἔθεσαν ἐντὸς ὑπογείου τάφου, μάτην δὲ ὁ πρεσβευτὴς τῆς Ῥωσσίας Βαρώνος Magnus ἀπήτησε τὸ σῶμα τοῦ ἀτυχοῦς αὐτοκράτορος· ἐχειράσθη νὰ ἔλθῃ μόνος τοῦ ὀπιονάρχου Τέγετωφ νὰ τὸ ζητήσῃ ὁ ἴδιος παρὰ τῆς κυβερνήσεως τὸν Νοέμβριον τοῦ 1867. Κατῴρθωτε ταυτοχρόνως τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν αὐστριακῶν αἰχμαλώτων, οἵτινες εἰσέτι ἐκρατοῦντο δέσμοι, καὶ τὴν ἄφρῃσιν τοῦ καταδικασθέντος ἐπίσης εἰς θάνατον πρίγκηπος Σάλμ-Σάλμ.

Ὁ δὲ Λοπέζ, ὁ προδότης ἀντὶ 2,000 οὐγκιῶν χρυσοῦ, δὲν ἔλαβεν εἰμὴ 7,000 τάλληρα, καὶ αὐτὴ ἡ σύζυγός του δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν ἐπανιδῆ πλέον. Ὅτε δὲ ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν συνταγματάρχην Ῥίνσων Γαλλιάρδον διὰ νὰ ζητήσῃ θέσιν εἰς τὰς τάξεις τοῦ Μεξικανικοῦ στρατοῦ, ὅθεν εἶχε διωχθῆ, ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὴν ἐξῆς περιφρονητικὴν ἀπάντησιν· «Στρατηγὸς Λοπέζ, ἐάν ποτε σοὶ δώσω θέσιν τινα, ἡ θέσις αὕτη θὰ ἦναι νὰ σὲ κρεμάσωσιν ἀπὸ τινος δένδρου διὰ σχοινοῦ περὶ τὸν λικμόν.»

Ὁ Μαξιμιλιανὸς κατέλιπεν ἐν τῇ ἱστορίᾳ τὴν μνήμην ἀνδρὸς κοινωφελοῦς καὶ βασιλέως μάρτυρος· οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ ὑπογράψῃ θανατικὴν καταδίκην, καὶ ὅτε ὑπὸ τὰς βολὰς τῶν Ζουαριστῶν ἐπιπτε θύμα τῆς ἀπληστίας ἄλλου, δὲν εἶχε παραγγεῖλαι τηλεβόλα νὰ τῷ στείλωσιν ἐξ Εὐρώπης, ἀλλὰ δύο χιλιῶδας ἀηδόνων ἐκ τοῦ Τυρόλου, ἵνα τὰς διαδώσῃ εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν του.

K***

Ἐκ τῆς ἐνασχέσεως τῶν πολυπόνων αὐτοῦ καθηκόντων, λέγει ὁ Rémusat, ὁ δημοδιδάσκαλος οὔτε πλοῦτον, οὔτε φήμην ἀνακίμεναι. Προωρισμένος νὰ καταναλίσκῃ τὴν ζωὴν αὐτοῦ εἰς ἐργασίαν μονότονον, ἐνόησε δὲ καὶ νὰ βλέπῃ τὴν ἀμάθειαν ἄδικον ἢ ἀχάριστον πρὸς αὐτὸν, θὰ ἐθλίβετο συχνάκις, καὶ ἐπὶ τέλους θὰ κατεβάλλετο ἴσως, ἐάν δὲν ἤρῃετο τὴν ἰσχὺν καὶ τὸ θάρρος αὐτοῦ ἄλλοθι, οὐχὶ δ' ἐκ τῆς προσδοκίας ἀμέσου καὶ καθαρῶς προσωπικοῦ συμφέροντος. Ἀνάγκη αἰσθημά τι βαθυτέρου τῆς ἠθικῆς σημεσίας τῶν ἔργων του νὰ στηρίζῃ καὶ ἐμψυχῶν αὐτὸν, ἡ δὲ εὐχάριστος συναίσθησις ὅτι ὑπερέτησε τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἀφανῶς ἐργάσθη ὑπὲρ τῆς κοινῆς εὐημερίας νὰ ἦ ἀντάξιός μισθὸς τῶν ἔργων αὐτοῦ ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς του χορηγούμενος.

Εἶναι δόξα αὐτοῦ νὰ μὴ ἀξιοῖ τι πέραν τοῦ ταπεινοῦ καὶ πολυμύθου κύκλου του, νὰ ἐξαντληθῆ εἰς θυσίας μόλις ἀναγνωρίζομενας ὑπὸ τῶν ἐπωφελουμένων ἐξ αὐτῶν, νὰ ἐργάζεται τέλος ὑπὲρ τῶν ἀνθρώπων, παρὰ τοῦ Θεοῦ μόνου προσδοκῶν τὴν ἀμοιβὴν αὐτοῦ.

Τὶ θὰ συνέβαιεν

ΑΝ Η ΚΙΝΗΣΙΣ ΤΗΣ ΓΗΣ ΑΙΦΝΗΣ ΕΠΑΥΕ

Περὶ τὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι θέλοντες νὰ ἀποκριθῶμεν εἰς τὸ περίεργον τοῦτο ζήτημα, δὲν προσθέτομεν αὐτῷ σπουδαιότητα, ἣν δὲν ἔχει. Τὸ νὰ παύσῃ αἰφνης ἡ ὑδρόγειος σφαῖρα στρεφομένη δυνάμεθα ἀφρόβως νὰ κηροῦμεν ἀδύνατον, μεθ' ὅλου τοῦ κύρους τῶν ἀρχῶν τῆς οὐρανόμου μηχανικῆς. Διὰ τὸν ἡμέτερον δὲ κόσμον οὔτε φοβούμεθα οὔτε ὑποπτεύομεν τοιοῦτόν τι· δὲν φοβούμεθα λέγομεν, διότι ἰδοὺ τίνες θὰ ἦσαν αἱ ἄφρευτοι συνέπειαι, ἐν μόνον ἴστατο ἡ Γῆ εἰς τὸν δρόμον τῆς.

Ἄς ἐνθυμηθῶμεν πρῶτον ὅτι ἡ ταχύτης σώματος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς Γῆς κειμένου εἶναι διττὴ· α') ἡ ἐκ τῆς κινήσεως τῆς ἡμερησίας περιστροφῆς τῆς Γῆς περὶ τὸν ἑαυτῆς ἄξονα, καὶ β') ἡ ἐκ τῆς κινήσεως τῆς περιφορῆς αὐτῆς περὶ τὸν ἥλιον. Καὶ διὰ μὲν τῆς πρώτης τὰ ἐπὶ τοῦ γήινου ἡμερησιοῦ κείμενα σώματα διατρέχουσι 417 λεύγας καθ' ὥραν—6 λεύγας κατὰ λεπτόν,—ἐν δέκατον λεύγας κατὰ δευτερόλεπτον. Αὕτη δὲ ἡ ταχύτης ἐλαττοῦται ἀπὸ τοῦ ἡμερησιοῦ, ὅπου εἶναι μεγίστη, πρὸς τοὺς πόλους, ὅπου καταντᾷ μηδὲν, ἐπειδὴ τὰ σώματ' ἔχουσι φυσικῶς τόσον ὀλιγώτερον δρόμον νὰ διατρέξωσιν, ὅσον εἶναι μικρότερος ὁ τοῦ πλάτους κύκλος αὐτῶν. Διὰ δὲ τῆς δευτέρας κινήσεως τῆς Γῆς, ἥτοι τῆς περὶ τὸν ἥλιον περιφορᾶς αὐτῆς ἐν τῷ διαστήματι, ἅπαντα αὐτῆς τὰ σημεῖα ἀνεξαιρέτως διατρέχουσι 456 λεύγας κατὰ λεπτόν, ἥτοι 7 λεύγας $\frac{6}{11}$ κατὰ δευτερόλεπτον. Δύναται δὲ τις νὰ λάβῃ ἰδέαν τινα τῆς ταχύτητος ταύτης, ἐὰν ἀναλογισθῆ ὅτι ἡ ταχίστη σιδηροδρομικὴ ἀτμάμαξα μεθ' ὅλης αὐτῆς τῆς ταχύτητος δὲν διανύει πλέον τῶν 16 μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον, σφαῖρα δὲ τῶν 24 λιτρῶν κατ' αὐτὴν τὴν ἕξοδον αὐτῆς τοῦ στομίου τοῦ πυροβόλου, ἔχει μόνον 390 μέτρων ταχύτητα ἐν τῇ αὐτῇ μονάδι τοῦ χρόνου.

Ἐπειδὴ πάντα τὰ σημεῖα τὰ ἀνήκοντα εἰς ὑλικόν τι σύστημα ἐν κινήσει εὐρισκόμενον λαμβάνουσι τὴν αὐτὴν κίνησιν ὡς αὐτὸ, ἐὰν ἐξ αἰφνιδίου τινὸς στάσεως ἐτίθετο τὸ σύστημα τοῦτο διὰ μιᾶς εἰς ἠρεμίαν, ὅσα σημεῖα δύνανται νὰ μετατοπισθῶσιν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, θὰ ἐξακολουθήσωσι, δυνάμει τῆς κτηθείσης ταχύτητος, νὰ κινῶνται κατὰ τὴν ἀρχικὴν διεύθυνσιν. Οὕτως, ἐὰν ὁ ἵππος πέτῃ αἰφνιδίως